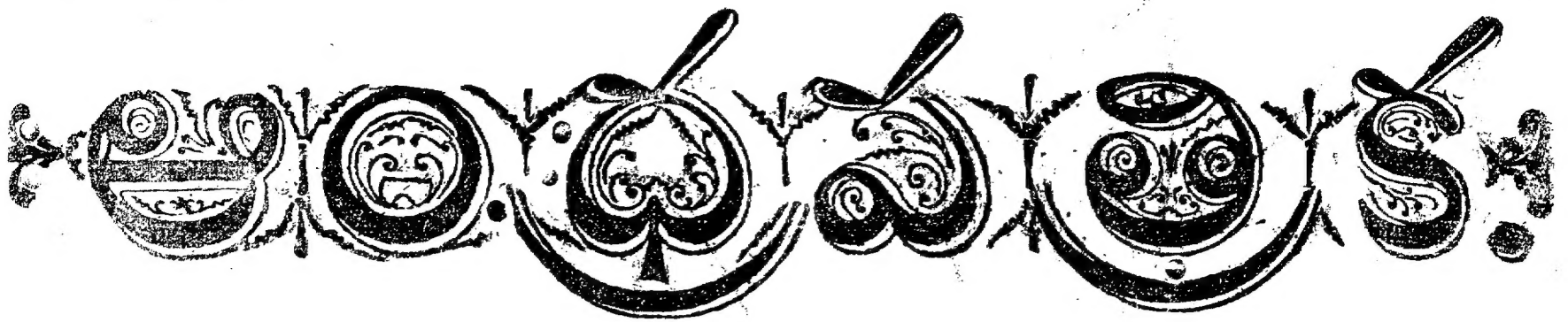

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

వి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

31-857 ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. II
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 7-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, చైత్రమాస శుద్ధ తృతీయ 3.

No. 5
సంచిక 5

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

ఒక-నిడబ్బితో నడూ సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెటివీది మదరాసు.

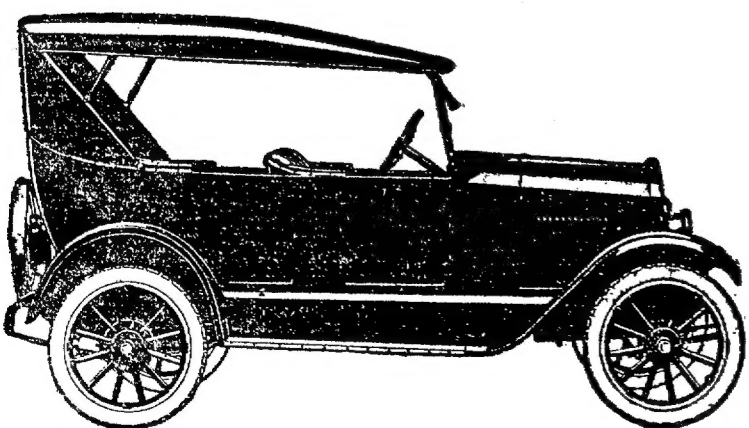

డూరన్టు

డూరన్టు గడచిన 35 సంవత్సరములనుండి కలుమోస్తానల్లో
బట్లను తయారుచేయుచున్నను కడవట ఎట్టిలోపములు లేక మిక్కిలి
శ్రేష్ఠమైన బండిని తయారుచేయు గలిగెను, దానికే తనపేరును
పెట్టెను, ఆబుడియే

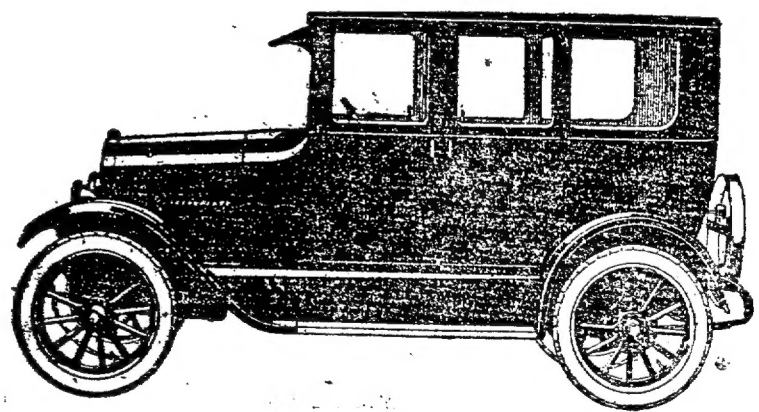
డూరన్టు అని పిలువబడుచున్నది.

రగ్ బి 15.6

రగ్ బి టూరింగు

... ర్పు 3,000

రగ్ బి సెడాన్

... ర్పు 4,500

స్వాభావిక మైన గురుతులు

కాంటినెన్టల్ రెడ్ సీలు మోటారు.
సిమ్ము హై టెన్షన్ మాగ్నెటో.
ఆటో-లైట్ ఎలక్ట్రిక్ స్టార్టింగ్.
స్పయిసరు యూనివర్సల్ బాయింట్లు.
టిమ్ కన్ ఆక్సెల్సు, బేరింగులు
ప్రూఫ్ టెస్టు వ్యాకువమ్ ఫీడ్ టాంకు.

ధ ర లు

కూప్

... ర్పు 4,250

కమ్మన్వియల్ చస్సిస్

... ,, 2,300

SPENCER & Co. Ltd. MADRAS & BRANCHES

శ్రీరామానుజ గురుకులము

సర్వవరము (కాకినాడ)

శ్రీరామచంద్రమూర్తి అనగా ఏప్రిల్ మాసంతయున గురుకులము ప్రారంభింపబడును.

ఇచ్చట విద్య ఉచితము, భోజనముకూడ ఉచితము. జీవితమాధుర్యమును గ్రహించుచు విద్యార్థిని పెంచుట లక్ష్యముగ, విద్యగరుపబడును. సంగీతము, సాహిత్యము, శాస్త్రము, శిల్పము, వ్యవసాయము, నేవ, పశుపోషణ- ఇవన్నియు ఇచ్చటి విద్యలోనిభాగములు. ఉపాధ్యాయులు సాతము చెప్పవారుగాక, విద్యార్థి స్వేచ్ఛాయందు విద్యార్థిని నడుపువారుగ నుండురు.

కాస్త్రపీఠములు

ప్రస్తుతము నాలుగు కాస్త్రపీఠములతో ప్రారంభింపబడును.

1. బ్రహ్మవిద్యాపీఠము
2. సారస్వత పీఠము. ప్రధానముగ ఆంధ్రసారస్వతము.
3. లలితకళాపీఠము-గానము, శిల్పము.
4. సర్వవిద్యాపీఠము-చరిత్ర, అర్థశాస్త్ర, రాజనీతి, సంఘసీతి.

కాస్త్రములన్నియు ఆంధ్రముననేర్పబడును. ఈకాస్త్రముల సర్వసమయవారికి ఇతరభాషలలో ప్రవేశము అవసరములేదు. విషయమున గ్రహించగలుగుట, తెలుగునేర్చుకొనుట, చాలావ. ఎంతకాలము కాస్త్రమును అధ్యసంపవలసియుండవలసి, విద్యార్థికి విదిలితేబడును.

దాతలు.

గురుకులమును ఏర్పాటుచేయుటకు నూరు (100) ఎకరములను కావలసియున్నది. ఉపాధ్యాయులకును, విద్యార్థులకును కుటీరములను నిర్మింపవలసియున్నది. వివిధకాస్త్రములకు కావలసిన పరికరములను కూర్చునలసియున్నది. ఇవన్నియు విశేషధనసహాయములనే చేకూర్చగలవు. మనదేశములో విద్యాపోషకులకి క్రిగాంచిన మహాదాతలు, గురుకులములో తమ అభిమానవిద్యాపీఠము కేర్పరచి తమ నామమును శాశ్వతముగా గురుకులమువారు స్మరించుభాగ్యమును కలుగజేయుదురు గాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

అన్నదానము

గురుకులములో ఉపాధ్యాయులకును, విద్యార్థులకును ప్రతినిత్యము అన్నదానము జరుగవలసియున్నది. ధాన్యము, పప్పు, ఉప్పు, నెయ్యి, కావల, కూరలు, పండ్లు మొదలగునవి ఎన్నియోయింపండి అన్నదానము జరుగును. వ్యవసాయము వృద్ధిగానున్న మనదేశములో వస్తుసమృద్ధికి తక్కువలేదు. వివిధప్రాంతములలోనివారు తమకుగలదానిని సమర్పించి, అన్నదానమునకు తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాను.

గోదానము

ఇచ్చట విద్యార్థులకు గోపోషణ తమవిద్యలో భాగము. గోవులచే గురుకులము హిందూధర్మవిరుద్ధము. దాతలు తామువచ్చింపు గోవులకు తమకు యిష్టమువచ్చిన ముద్దుపేరుపెట్టుకొనవచ్చును. గోదానముచే, తమ నామములను గురుకులమున స్మరించుభాగ్యము కలుగజేయుదురుగాక అని ప్రార్థించుచున్నాను.

గ్రంథదానము

గ్రంథకర్తలును, గ్రంథప్రచురణాలయములును, తమగ్రంథములను గురుకులమునకు సమర్పించి విద్యాదానమునకు తోడ్పడ ప్రార్థించుచున్నాను. విద్యార్థిమానులు తమకు తోచినవిని గ్రంథసహాయముచేయుటకు ప్రార్థించుచున్నాను. విద్యార్థులను తమ ప్రాత గ్రంథములను మాకుపంపించుటకు ప్రార్థించుచున్నాను.

వివిధ దానములు

గ్రామభోజులు, పేట్లు, మాజీకలాంతర్లు, అటసామానులు, మొదలైనవి ఎన్నియో గురుకులమునకు అవసరమున్నవి. దానముయొక్కవిలువకాదు, గురుకులము ఎడల దేశమునకుగల ఆదరణ కొరకున్నాము. గురుకులమునకు ప్రతిదినమునను దానముల సమృద్ధియే దీనిని నిర్ణయింపగలదు. గురుకులమును ప్రైవేట్ ప్రాంతమికి ప్రారంభించుచున్నాము. ఆంధ్రదేశములో నిదియే ప్రథమయత్నము.

బి. టి. సరసింహాచారి, బి. పి.

శ్రీరామానుజ గురుకుల నిర్వహణకర్త.

స క్ష న్ దం త మూ ర్ణ ము

ఈ మూర్ణము శిశువులకును పురుషులకును తయారు చేయబడినది. వర్ణ సంబంధమున వ్యాధి ఉన్నట్టి పోగొట్టుకు. దీన్ని 1-కి 2 అణాలు, పాక 1-కి రూ 1-4-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి, 3 ఎ. అలంగార పిల్లలి, తిరుగిళ్ళపల్లి, మద్రాసు.

చై నా యా త్రి కు లు

కాలి నికేతనమునుండి ఒకవిలేఖరి యిట్లు

వ్రాయుచున్నాడు:-

చై నా యా త్రి కు లు శ్రీరవీంద్రాధి కామారు గారు, శ్రీ క్షీతిమోహన సేతుగారు, శ్రీ నందలూర్ బోనుగారు, శ్రీ కలిదాస బాగుగారు, శ్రీ ఎల్మ వార్డు గారు.

శ్రీక్షీతిమోహన సేతుగారు యాకాంతినికేతనమునందు చాలా సంవత్సరములు నుండి సంస్కృతభాషాపఠముగా నున్నారనుకొన్నప్పుడు నందే ఎం. ఏ. పరీక్షనుం దాతేరికవారు. నవోపద్యానులు. సాహిత్యమునందు, వ్యసనము నందును, అతి సామర్థ్యముతోను రసీకృతితోను అభ్యాసం జేయుట మహా కండితులు. (Extempore Songs) సంకపించుటకూ ననుమాన నిపుణులు. శ్రీరవీంద్రాధి కామారు గారిచే నడువడింపబడి, ప్రబంధములను (Kabit's poems) యానేతుగారి వ్యాసానే సంకపించుట కాటికి బెంగాలీ వ్యాఖ్యానము వ్రాయబడి చిన్న చిన్న స పుటములుగా ప్రకటింపబడియున్నది. ఇంకను సమకాలికులైన పెన్నియో సంపుటములు సిద్ధమగుచున్నవి.

శ్రీనందలూర్ బోనుగారు గొప్పవిశిష్టవిద్యా వికారములు. ఆశ్రయమునందు చాలా సంవత్సరములనుండి అభ్యాసముగా నున్నవారు. ఇక్కడవోట్ల గొప్పకాబడియుండిన శ్రీకాకోట గారి మామిద కొలదియెన్ను స్వాధ్యాయులు. కాన్పి కొన్ని విషయములలో శ్రీరామానుజ గారి ప్రతిభకు బోలెడగిరి ప్రతిభ కలవాడు. ఆతఃప్రబంధములు: కాంతిస్వభావులు. తనవద్ద శిష్యులపాడు విద్యార్థుల నందరి పుత్రవాక్యలతో చేయించుచుండును. యథామేన ఆచార్యులును అభ్యాసకులును ఏకమైనది. దీనికి నాతోనో ప్రశంసించుటలేదు.

శ్రీ కలిదాస బాగు గారు పూర్వము కలకత్తాలో గోరీ కాలేజీలో ప్రాధికరణముగానుండి తనవంతరము నిల్చాను. అది నేదోయొక నున్నతపాతకాల కథ్యతకహింస నాహ్వనింపబడి అక్కడి కొన్నాళ్ళుండి తిన్నగ ప్రాప్తకేతనమున కరిగి నచ్చట విశ్వవిద్యాలయముల వాల్లసంవత్సరములు అధ్యయనము ను జేసి కాక్టరు డిగ్రీని బొంది యిటీరునే తిరిగి దేశమునకు వచ్చి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమున అధ్యాపక పదవి వహించియున్నవారు చిన్నకాటనుండి శ్రీరామానుజ గారి పాండిత్యము ననుభవించిన వారు. వారికాశ్చర్యముల నన్నిటిని నా మాటలగునగా సరదానీ సారమును బిల్వినవారు. ఇప్పుడు శ్రీరామానుజగారి శిష్యత్వమున వహించి విశ్వభారతికి చేరేడుగా నున్నవారు.

శ్రీ ఎల్మ వార్డు గారు ఆమెకాదేశవాసులు. అక్కడి శిష్యవిద్యాలయమున వ్యవసాయకాస్త్రమునం దాతేరి శ్రీరామానుజగారి (Personality) ద్వారా నాశ్చింపబడి స్వాధ్యాయునియై తన శక్తిగలది యిక్కడి కృతసాహు విధానములకు తోడ్పడ సంకల్పించుకొని దానియభివృద్ధికి పాటుపడుచున్నాడు.

శిశువగు చై నా య త్రి కు లు పుట్టినప్పుడు డి. కె. లో సభయొకటికాంతినికేతనమునందభ్యాసకులచేతనవిద్యార్థులచేతన గావించబడినది. సాక్షులకు మననప్పటికి బృహత్తమమైత్రగంధా గావనమునుభవించి తేడి నానావిధములై చిత్రచిత్రములై కలుకం దిన్ని నేత్రవర్ణముగ వెలుగుచున్నటువంటిన్ని శ్రుతులచేతన తివాసీతోడను, లతాదీతానముతోడను, నవలలిది కాఖా ప్రకాశులతోడను కలకరింపబడిన. సమృద్ధిమన కెందుకంటల క్షుల కక్తిగల విద్యుద్దీప్తముకటి నమగ్నబడి యుండెను. ఆచేది కవై నేత్రప్రసరముచ్చాసములు మాడు నమగ్నబడి యుండెను. చాటి కమ్మఖున నానావిధములై సతిచిత్రచిత్రములై కక్కు జ్వలముగ (బకాంతి) నావీర (కుంతు) ములతో సతిచిత్రచిత్రముగ యెగులు జేయబడి యుండెను. దాంతుధ్య నచ్చుచ్చుట ధూత దీపములు జేడిపుముగా వెలుంగుచుండెను. కొన్ని పక్షములలో నాంకేళులను, మరొకన్ని పక్షములలో కలకరింపబడును, జేతకొన్ని పక్షములలో గంధమాల్యములను నమగ్నబడి యుం చుండెను. పిల్లలనుభ్యోపాసన నమాప్తయింపకనే ఘంటాకర మతో శాక్రమనము లెల్లయు నాచూతులై శాశ్వతపున గానకడకను మరొక పున వారింబులు సమృద్ధిమన నా శ్రమనాను లెల్లయు వివాదానందములయించు జేయ నాసీతులై యుండిరి. మధ్యాహ్నమున శ్రీరామానుజగారు వారికియిట్లు శ్రీ నందలూర్ బోనుగారు, ఎల్మ వార్డు గారును సుపరిష్కరింపబడిరి. అంతరము విశ్వభారతి కథ్యకులకు శ్రీవిద్యకేథర శాస్త్రిగారు యాంతింబుల చందములాలంపులనుగా జేసి వారిచే రింపబడిన సంస్కృతకీర్తనములు వారిచేత, శ్రీ నందలూర్ బోనుగారు శాస్త్రిగారిచేతన కీర్తనముతో గీయబడిన.

ఇంగ్లీషు అనువాద మొకటివాది వారిచేతనే నడువడినది.

తనవందము గానుకడకలవారి నునుధుర ముకాశ్య కంతలతో శాంతిసాహాయ్యమున కొన్ని పాటలు వాడిరి. తరువాత శ్రీరామానుజగారు ఈ కథమున చెప్పిరి:- నేనిప్పుడు మిమ్ముల నందరిని వదలి యీ దూరదేశ్యకాంత గావించుటలేదు. వచ్చునందును మనమున కచ్చేయను, అంతరమున మిమ్మరి చేతనము నుభవించుచున్నాను. కాని ఈశ్వరాదేశమును విశ్వాసహీనంబి విశ్వభారతి వాటినే ప్రచారము జేయుటకై నేను మీకుందరివద్ద తెలపు గైకొనుచున్నాను. నేను లోకముం దయూ దుఃఖములూ ముగియున్నాను. నవ్యభాషలలోను భాష్యభావ మభివృద్ధి కొందరి యాయుభులు నవిసానునకు చెక్కుట సంభవము. విశ్వభారతి చేయబడిన పరి నవ్యభాషలలో నమానభాష్యభావమును తెలకొట్టుచు యైయున్న.

అనంతరము కాంతిమంత్రముతో సభాభంగము జేసి బయెను.

చెన్న పురి బజారుధరలు

—:~::~~:—

ఏప్రిల్ 7-వ తేది సోమవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి	రూ 45-0-0	మొదలు 55-0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు,	వరకు.
కుసుమ తెనాలిని	,, ప 48 గలవి	రూ 18-0-0	14-0-0
నెల్లూరిని	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీని	,, డిటా 48 గలవి	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,,	8-12-0	9-0-0
నువ్వులు	,,	24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రూ 205	రూ 12-0-0	రూ 13-4-0
పెనగలు	,, డిటా	,, 8-12-0	9-4-0
పెనలు	,, డిటా	,, 11-8-0	12-8-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	13-12-0
ఉలములు	రూ 164	,,	7-8-0 8-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులు నూనె బా 1-కి	రూ 175-0-0	180-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,,	14-0-0 26-0-0
కొండాపురం కేరునెనకపప్పుబా 1-కి	,,	60-0-0 62-0-0
యితర ప్రదేశము	,,	55-0-0 58-0-0
కేరునెనకనూనె గానగ బా 1-కి	రూ 140	మి.కా.నూనె 187
అముదము నూనె బా 1-కి	రూ 158-0-0	160-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రూ 165-0-0	170-0-0
కూరపసుపు	,,	రూ 125-0-0 130-0-0
మిరప కావల (గుంటూరు) బా 1-కి	రూ 70-0-0	100-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రూ 45,	50
కాళనానీ పాయకట్టు	,,	రూ 60, 70
లెల్లము బా 1-కి	రూ 50-0-0	65-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రూ 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఖం బా 1-కి	రూ 80-0-0	82-0-0
చదరం	,,	80-0-0 86-0-0
రవుండు	,,	80-0-0 88-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రూ 78-0-0	82-12-0
బంగారము, కులము 1-కి	రూ 26-2-0	28-8-0
సరస 1-కి		16-0-0
ఇర్లడి బా 1-కి	రూ 295-0-0	300-0-0
కాగి డిటా	రూ 840-0-0	860-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రూ 51-8-0	52-0-0

(7) రంగులు రలిజరైను

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రూ 90-0-0
తోటి కప్పుడు		డిటా

జ్వరహరి

సీసా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0. జ్వరహరిని అయిదుపూటలు వేయితిన పట్టు విడుపు జ్వరములు. చితి పురాణజ్వరములు మొదలుగు నమస్త జ్వరములు మానున అమృతాంజనము డిటా, ముద్రాను - తొంబాయి.

గ్రామ్యయోజనా కలపము స్వదేశీవస్తువులను వేసినది
న, ప్రస్తుతపు నిబంధనల ప్రకారముగూడ ఎట్టి అభ్యంతరమును
తేవని అర్థమిది కష్టస్వామి అభ్యుదయ గాధ చెప్పిరి. కాబో కేవలము
అది అసహ్యమైనందువలన వేసినదనినట్లు ఆ చాతము
నలవనియు, స్వదేశీవస్తువులను వేసినదని కనరాక ముందెవరి
ని చి. సరస్వతాచారిణి గారు చెప్పిరి.

మార్చి నెలలో మరణించినవారి సంఖ్య 25000 అంటే ఇది
దేలి వెను. గతవర్షం మార్చి నెలలో 5582 గురు మరణించిరి, ఏప్రి
నెలలో మరణములు మార్చి నెలకుంటుంటే సదిక ముగియుచు
సనియు రెణివార త్వరితముగ తిగ్గు నియు దేలియుచున్నది. అం
దుడే మరణములు వాంఛలవరకు నివ్యాధి కలరగుచునే యుం
డును. ప్రస్తుతవ్యాధి వనరమగునది ప్రద్యునకులు లేకపోవు
టచే, నివ్యాధి ముగియువరకు తాత్కాలికముగ కొండెని నియు
మించుటకుగాను ప్రభుత్వము వారు దుం 20 కేల ను
గ్రాంటుచేసిరి. ఇంతకే టి.ఎ.ఆర్.కు మో 80 కేల రూప్యము
లనుగూడ ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటుచేసిరి. అది వెలి

పూనా వ సిని ర:—ఆచారమున బోస్నాగ్రియముఎన్
ఆర్. శాశిబు ఎం. ఎక్. సి గారి యధ్యక్షత్వతదను, పింప
ల్యాగ్రియందు జి. ఎన్. బాడ్వెగారి యధ్యక్షత్వతదను రెండు
విభాగాలను జరిగెను. ప్రభుత్వమువారి యాలోచనలనున్న
వహిష్కారీ ఈ విద్యాలయము తొరకు గాని, “సిగాడ”యందు
త్యాగం అక్విజితుడు అట్లు ప్రకారము భూమిని సుపాదించవల
సి అనధిభల తీర్మానము లామోర్సిరిడిన. ఈ సభ్యుల వాట
మందినాజరిగి. (అ. గి.)

పాపమును సేయుచున్న వామన వీరు లనమాడుట మెక్కానూ
భయగ నుండుట, త్రావోకొర్రుక బడిలు న్నొక వంక గుర్త పోయి
బడును.

ఆంధ్ర పత్రిక రక్తాక్షి సంచత్సరాదిసంచిక తయారయినది

ఇదే సేవ సంచత్సరాదిసంచిక తయారై చందాదారులకు పరిపక్రమముగా పంపుట ప్రారంభించినాము. చందాదారులు స్వీకరించదలచిన ప్రారంభించెదము.

సంచత్సరాదిసంచిక అక్కరలేని చందాదారులు దయచేసి ముందుగా తెలిపినయెడల మాకు పోస్టుఖర్చులు దండగ గాకుండును.

వ్యవస్థాపకుడు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 ఫిలిప్ ఫిల్ నెల 7-వ తేది

సోమవారము

గాంధీసం దేశము

గాంధీమహాత్ముడు స్వయముగ వ్రాసిన వ్యాసములతో విరాజిల్లిన యంగుళియొక పత్రక వెలువడెను. మరియే గాంధీసం దేశములను చూచుభాగ్యము కలిగినది. మహాత్ముడొకను కడు దుర్బులుడుగ నున్నను, ప్రాణశక్తి యొకను స్వల్పముగ నున్నను, అతడు తనవిధిని నెరవేర్చుకుండ నుండజాలడు. అందుచేతనే నవజీవను యంగుళియొక పత్రకలను వెంటనే నడుపుటకతడు ప్రారంభించెను. గాంధీమహాత్ముడు నూతనకార్యక్రమములను సూచించెదలని యాశపెట్టుకొనినవారికి యాశాభంగము కలుగకమానదు. "నాకు క్రొత్త కార్యక్రమ మేదియు లేదు. ప్రాతఃకర్మయందు నాకు సుడవిశ్వాసము గలదు. వెనుకటికన్నగూడ నావిశ్వాస మింను హెచ్చు" డని మహాత్ముడు సూచించుచుండ, ఇంకొకమార్గము నాశించుట పాడియగనా? స్వయంసహాయమే, స్వచ్ఛమునకు మూలాభారమని మహాత్ముడు బోధించెను. పరాక్రమసూక్ష్మము బట్టుకొనియు, స్వరాజ్యము దూరమగుచుండును. ఈవిషయ మిప్పుడు బయల్పడినంత స్పష్టముగ నిదివర కెన్నడును బయల్పడి యుండలేదు. గాంధీమహాత్ముని విశ్వాస మింను ఎక్కువై యుండజాలదు. మహాత్మునివిశ్వాసమునందు అణుమాత్ర మయినను ప్రతిభావలయు నానహించినచో, దేశమింను నాత్వంత్రాణుధియం దోలలాడుచుండెడిది. మహాత్మునికి సల్యమయ్యెదము. ఈశ్వరుడు సత్య స్వరూపు డని గాంధీ స్వయముగ తలకించెను.

సత్యము ప్రతిగిల్లినచో, మహాత్ముని సందేశమును ప్రతిగిల్లెను. కాని సత్యమునకు ప్రాతః క్రొత్తయను భేదమే లేదు. సత్యస్వరూపు డగు పరమేశ్వరుని కనుగొనుటకు, అహింసయే మార్గమని, మహాత్ముడు సమ్మతించుచున్నాడు. అహింస యనన, ప్రేమయేగద. ప్రేమరాజ్యము వ్యాపించునపుడు, లోకకల్యాణము చేకూరుట కాటంకముండనా? స్వాతంత్ర్యము సత్యమునందలి భాగమగుటచే, మహాత్ముడు భారతవర్ష స్వాతంత్ర్యము

కొరకు తనసర్వస్వము నర్పింప సంసిద్ధుడుగ నున్నాడు. మహాత్ముడు దెలిపినటుల స్వాధీనభారతవర్షమే భగవంతుని పూజింపగలదు. మహాత్ముని దేశభక్తి సంకులత మయినది గాదు. అయ్యది ప్రపంచమున కెన్నడును ఉద్దండవర్ణముగ నుండదని, మహాత్ముడు తెలియను. అహింసను ప్రార్థనగా నవలంబించువారికి, హైందవ స్వాతంత్ర్యము లోకకల్యాణమునకు త్రోవజూపగలదు. హిందూదేశము దార్జన్యవద్ధతుల నెప్పుడవలంబించినచో, అనాదే స్వాతంత్ర్యాయముపై తనకు శ్రద్ధ దప్పిపోవునని మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. దార్జన్యము మూలమున చేకూరెడి స్వాతంత్ర్యము భాగ్యవశమే యగునని అతడు భావించుచున్నాడు. ప్రతికర్షణలహృదయముల గరగించి, వారి ఉత్తమ శ్రమలను బైకేదెచ్చుటకే ప్రయత్నింపవలెగాని, వనకార్యమును సాధించుటకు వారిని భయపెట్ట గూడదని, మహాత్ముడు హిత మొనగుచున్నాడు.

మహాత్మునివద్దటిని కేవల నిరోధకదృక్పథిని తలంచెడివారు పొరబడిరని నెవరకనే దెలిపియుంటిమి. ప్రేమచేతనే శత్రువుల జయింపవలెగనని అతడు గట్టిగ నమ్ముచున్నాడు. అహింసా ప్రతిజ్ఞకు, భారతీయలలో ననేకులు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించినందుల కతడు గుండుట సహజము. పత్తర్లలయెడ నసహనము జూపితిమి. హిందువులను మహమ్మదీయులును దార్జన్యమునం దొకరికన్న నెక్కువ మించిరి. శాసనసభా ప్రవేశవాదులను బహిష్కారవాదులను పర్వస్పరమావణలకు బాల్పడిరి. ఇట్టిస్థితిలో మహాత్ముడు యంగుళియొక పత్రకతో మరల అహింసాశక్తిని పూరింపవలసిన యగత్యము గలిగినది. ఆ మహామహుని సత్ప్రియత్నములకు తోడ్పడట ఎల్లరవిధి యగుచున్నది. కిలాఫాత్ ప్రశ్నను గూర్చి మహాత్ము డిచ్చిప్రత్యక్షతరము కడు సమంజసముగ నున్నది. కిలాఫాత్ సమస్యను చర్చించుటకు సహమ్మదీయులే అర్హులనియు, మహమ్మదీయమతభావిభాగ్యకయమంతయు వారి హస్తములలోనే గలదనియు, మహాత్ముడు దెలుపుచున్నాడు. మహమ్మదీయుల స్నేహము గోరెడి ప్రతి హిందువును ఆపత్సమయమున వారికి శక్తివంచనలేక తోడ్పడుటయే ధర్మము. హిందూ మహమ్మదీయప్రశ్నగూర్చియు, శాసనసభల ప్రశ్నగూర్చియు, భావికర్తవ్యముగూర్చియు, జాహూలో నాయకు లందరు గలసి దీర్ఘముగ యోచించుచున్నారు.

వారి యభిప్రాయములు వెలువడవరకు, నోటి కతో వేచియుండుట ధర్మము. కాని, అన్నిపక్షములవారికిని గావసిన నిర్మాణకార్యక్రమమువిషయమై శ్రద్ధవహించుకుండుట మాత్రము నేరమగును. గాంధీమహాత్ముడు దెలిపినటుల, ఒక గజము దారము తీసినకొలదియూ గజము కద్దరును తయారు చేసిన కొలదియు స్వరాజ్యము చేసవకు వచ్చుచుండును. హిందూవాదరుని గూర్చిగాని మహమ్మదీయవాదరునిగూర్చిగాని చెడతలంపు నెవరు లేక యుండర? అట్టివాడే హిందూ మహమ్మదీయ సమస్యపరిష్కారమునకు తోడ్పడగలరు. భారతీయులకు తమధర్మ మేదియో దెలిసియేయున్నది. ఆచరణయందే వారు వెనుదగ్గుచున్నారు. కేవలము ఉద్దేశపూరిత విషయములకొరకే వారు పాకులాడుచున్నాడు. మహాత్ముడు ప్రజల మధ్యకు వచ్చియుండుటచే ఇకనయినను వారు సూచించిన మార్గము ననుసరించి, ఇష్టకామార్గనిధి బడయుట ముఖ్యమని తెలుప నక్కరలేదు. మహాత్ముడు స్వరాజ్యమునాశించుచున్నాడు. గూహలలోనిశిఖియి తపముజేయుటకన్న, కర్మయోగము సలుపుటయే

నుతమకార్య మని మహాత్ముడు తలచుచున్నాడు. సిరిసంపదలమధ్య నుండియు వానికి దానుడుగాక. రాజయోగము నవలంబించి ఖ్యాతిబడిసిన జనకన్యకలుని జీవితము మహాత్ముని కచ్చేరపు గొలుపుచున్నది.

నితర సేవానిమగ్నుడై, మాతృదేశము కొరకును మానవకోటికొరకును తనసర్వస్వమును వర్పించ మహాత్ముడుద్యక్తుడుగ నున్నాడు. దేశసేవ, మోక్షమునకు దారిజూపుననియు, శాశ్వతశాంతిని, శత్యస్వచ్ఛను ప్రసాదించు ననియు అతడు నమ్ముచున్నాడు. స్వరాజ్యము స్వరాజ్యమునకు త్రోవ జూపునని అతనికి విశ్వాసము గదు. ధర్మరహితమగు రాజకీయవిషయములం దతని కాసక్తిలేదు. అయ్యవి అత్యనుచుపివేయనని అతనికి దెలియను. మహాత్మునిసందేశముకొరకై భారతీయులే గాక ప్రపంచముతయు వేచియున్నది. ఈశ్వరరాజ్యము ప్రపంచమునందు మరియొకమారు సుప్రతిష్ఠితమగుట ముఖ్యవశ్యమని, ఎల్లరును గోరుచున్నారు. మహాత్మునిస్నేహములమున ఇట్టివని జరుగు సూచనలు పొడకట్టుచున్నవి. "టుమారో" అను బ్రిటీషుపత్రికలో గాంధీమహాత్మునిమతిము చక్కగ వివరింపబడెను. మహాత్ముడు అహింసను సూచించినంతమాత్రమున పిరికిపండ్ గాడనియు, మానవులెల్లరిలో అతనికంటె ధైర్యవంతుడింకొకడు లేడనియు, హింస సత డెలుల ఏవగించునో పిరికితనమునుగూడ అతడటులనే నిరసించుననియు, యీ పత్రిక దెలుపుచున్నది. అహింసా పద్ధతి నవలంబించుటకు ధైర్య మెక్కుడుగ గావలయునని తెలుప నక్కరలేదు. ఇంగ్లండులో గూడ అసహాయోద్యమముగూర్చి దురభిప్రాయము దొలగుచున్నదని యాపత్రికద్వారా విన గలుగుచున్నాము. అసహాయోద్యమము చనిపోయెనని కేకలిడినవాకు సయితము, తాము పొరబడితిమని భావించుచున్నారట. అసహాయోద్యమము హిందూదేశ ప్రజల మనములలో నెక్కుడు బలముగ నాటుకొనినటుల వారు కనుగొనుచున్నారని "టుమారో" పత్రిక తేటపరుచుచున్నది. భారతీయుల నిశ్చయము బలపడుకొలదియు, ఇంగ్లండు సత్యమును గ్రహించి, వారి మనోరథము నిడేర్చకమానదు. మహాత్మునిసందేశము త్వరలో సఫల మగుగాక!

"రాళ్లుపెట్టిన గుండ్రను ప్రయోగింపవలెను"

పైసిద్ధాంతము హిందూదేశమున తరుచుగ నాచరణలోనికి వచ్చుచున్నది. కాన్పూరులో మేజస్ట్రేటుగారిసిద్ధాంతము నాచరణలో బెట్టిరి. తంలివార్తలలో దెలుపబడిన ఘోరవృత్తాంతము జూచిన ఎట్టివారి హృదయ మయినను ఆరుగకమానదు. ప్రభుత్వప్రకటనముబట్టి సయితము, అధికారులచర్య విరుద్ధముగ దోచుచున్నది. కాన్పూరు దూదిమిల్లులో, బోసను గూర్చి యజమానులకును కార్మికులకును తగాదా వచ్చెనట. ప్రొద్దున తొమ్మిదిగంటలవరకు పని నెవ్వరిగ జరిగెను. పదిగంట లగునప్పటికి పనివారిలో చాల మంది పని మానివైచిరట. యజమానులకును పిరికిని సమాధానము గుమరకపోయెను. సాయంకాలము 4 గంటలగుసరికి పోలీసు సహాయమును యజమానులు గోరగ, వారు ఆయుధపాణులై విచ్చేసిరి. సూఫరింబండ్లుగారు సయితము విచ్చేసిరి. సిటీ మేజస్ట్రేటుగారు వచ్చిరి. వీరందరు గలసి కూలీలను డెడలిపొమ్మని చెప్పగ, దాదాపు వేయిమంది నెడలిపోయిరనియు, శాల్కుపందలమంది మాత్రము

మిగిలిరనియు, ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. అట్టి తరి, యీ నాలువందలమందిని సామ్యముగ పంపివైచుటకు వీలు లేకపోయెనని నమ్ముటకు వీలు గనుపించదు. మాంటెమ పోలీసువారున, తదితర పోలీసుభటులుజేసిన ఆర్భాటములు ప్రజలలో నిరాశను రోషమును గలుగ జేసినది తలచుట కాధారము గనుపించుచున్నది. పోలీసువారిపై ప్రజలు రాళ్లను దువ్వొడుగిరనియు, పోలీసువారితట బెత్తములను పయోగించి ప్రజలను మోడి, గేటుయొద్దకు బంపివైచిరనియు ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. బెత్తములతో మోడుటలో, పోలీసువారు దారుణముగ బ్రవర్తించియుందురు ఇట్టి కఠినచర్యలవలన వ్యవహారము మరింత విషమించియుండుట సహజము. మరల రాళ్లు దువ్వబడెననియు, అంతట మేజిస్ట్రేటుగారు తుపాకుల గాల్చు నుత్తరు విచ్చిరనియు, ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. నాల్గవ మార్లు పోలీసువారు వరుసగా గాల్చిరట. నాల్గవ మార్లు గాల్చినప్పటికీ, ప్రజలలో చాలమంది పారిపోయిరనియు, కొలదిమందియే మిగిలియుండి రనియు, ఈ కొలదిమందిమీదగూడ మరల రెండు మారులు కాల్చుటకు పోలీసు సూచించుటకు గారుత్తరువిచ్చిరనియు, అంతటితో సంతయు సర్దు మణిగె ననియు, ప్రభుత్వ ప్రకటనము వివరించు చున్నది. తుట్టతుడకు నలుగురు చనిపోయిరనియు, మరికొందరుకు గాయములు తగిలెననియు, ప్రకటించ బడెను గాని, ఇంకను చాలమంది మరణించి రని యూహింపవచ్చును. కొలదిమంది ప్రజలు చేరి రాళ్లుదవ్వినచో, వారిపై తుపాకులను ప్రయోగించినగాని శాంతి నెలకొనదని ఏనాగరిక దేశమునందును అంగీకరింపజాలరు. ఇట్టి సిద్ధాంతమును హిందూదేశమునం దమలులో బెట్టుట, ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమునకు ఫలితము ప్రజల ప్రాణములనిన, ఎంతనిర్లక్ష్య మేర్పడినదో నిండు మూలమున గ్రహింపవచ్చును. హైందవ పరిపాలన ము ప్రజలకు సంపూర్ణ బాధ్యత వహించిన గాని, యిట్టిచర్య దొలగి పోజాలదు.

విల్లింగుడను ప్రభువుగారు

మద్రాసు గవర్నరుగారు విల్లింగుడను ప్రభువు గారు శేషజిడినము తమయిద్యోగపదవిని చాలించి స్వదేశమునకు పయనమై వెడలచున్నారు. క్రొత్త గవర్నరుగారు గానోచేరు ప్రభువుగారు త్వరలో నీ పదవి నాక్రమింపగలరు. గవర్నరులు నచ్చుచుండురు. పోవుచుండురు. పరిపాలనా విధానము మాతము మార్పు జెందజాలరు. అందుచే మా సమకాలికపత్రికలు కొన్నింటిలో గవర్నరుల పరిపాలనముగూర్చి దీర్ఘవ్యాసముల బ్రచురించుటచే గలిగెడి ఫలిత మంతిగ గనుపించును. ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము నిలిచియుండునంతవరకు, ఎవ్వరి నాస్థానమున నిలిపినను, దాదాపుగ నెక్కు శేషము చేసారును. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేదము నాధారముగ నైకొని, ప్రజలలో చీలికను బెంచుటకు బ్రయత్నించుటలో, విల్లింగుడను ప్రభువు గారు అధికారవర్గసంప్రదాయముల ననుసరించిరే గాని, వేరుగాదు. ఇప్పుడు లిట్టను ప్రభువుగారు బెంగాలులో నేమిచేయుచున్నారో పరికింపవచ్చును. హిందువులనుండి మహమ్మదీయులను చీలదీయుటకు బ్రయత్నించుచున్నారు. మహమ్మదీయు లిరువురు మంత్రులుగ నుండిరి. విశ్వానరాహిత్యశీర్షానము, మహమ్మదీయులను నష్టపరుచుటకై చేయబడెనని, తెలుపుటచే మహమ్మదీయు లుడ్రేకపూరితు లైరని కేళియుచున్నది. విభజించి పాలించుట, ముఖ్య

పరిపాలనాసూత్ర మగుచున్నది. ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహింపనంతవరకు, ఇట్టి భేదోపాయములు ప్రబలుచునేయుండును. మరియొక గవర్నరుగారి పరిపాలనలో, ప్రజల కోర్కెలు సఫల మగుననుట వ్యర్థపుటలపు. లేబరుపక్షము వారే, తమ వాగ్దానములను విఫలపరుచుచున్నపుడు, తక్కుంగలవారి సంగతి జెప్పవలయునా? ప్రజల దృష్టినిబట్టి చూచినవిల్లింగుడను ప్రభువుగారిపరిపాలన మపజయము గాంచెననియు, ప్రజాశయభగ్ను మునకు తోడ్పడె ననియు చెప్పక తప్పదు.

గూడెములచట్టము

దక్షిణాఫ్రికా గూడెములచట్టమును ప్రతిపాదించుటలో, డాక్టరుమంత్ర ప్రతాపాక్తుల నెన్నిటిలోబలికెను. స్ట్రెట్సు-గాంధీ ఒకంబడిక కిడి పరుద్దము గాదనియు, తా మెట్టి బెదరింపులకు లొంగమనియు వీరు ప్రకటించిరి. సర్ అబీబెయిలీగా రింతకన్నను ఒకఅడుగు ముందుకుబోయిరి. భారతీయులకు సమానపుహక్కుల నొసగవలసినవచ్చుచో, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునుండి, దక్షిణాఫ్రికా వేరుపడునని చెప్పిరి వీరినిశ్చయము సంతయుమెచ్చుకొనవచ్చును. సామ్రాజ్యముపై వీరి కెంతటి యభిమానము గలదో వెల్లడియగుచున్నది! స్ట్రెట్సు-గాంధీయొడంబడిక కీ చట్టము ప్రతికూలము గాదనుట వట్టిబూటకము. భారతీయుల హక్కుల నికమీద భంగపరుపకుండుటయగాక, 1914 సంవత్సరమునం దున్న నిర్బంధములను నెమ్మదిగ తొలగించుటకుగూడ తమకును స్ట్రెట్సుసేనానిని జరిగిన యొడంబడిక తేటపఱచెనని, మహమ్మదీపుడు వెల్లడిజేయుచుండ, నంది యమున కవకాశ మేమి గలదు? ప్రస్తుతనిర్బంధముల దొలగింపకబోవుటయగాక, క్రొత్త నిర్బంధములను విధించుటకుగూడ స్ట్రెట్సుసేనాని ఇప్పుడు పాల్పడుచున్నాడు. కాలనీలమంత్ర థామసు గారిపుడేమి చేయుదురు? లేబరుప్రభుత్వమును కఠిన పరిక్ష ఎదుర్కొనిన దనుటకు సందియము లేదు.

సంయుక్తజాతీయపక్షము

ఇంతకాలమునకు చెన్నరాజధానిలో సంయుక్త జాతీయపక్ష మేర్పడినందులకు వంతసెంపవచ్చును. ఏలయన, సంస్కరణము లారంభ మయిననాటి నుండియు, చెన్నరాజధాని సాంఘికకల్లోలమునందు మునిగియుండెను. వర్ణవిభేదము నాధారముజేసికొని రాజకీయసమస్యలు నడుచుచుండెను. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర విభేద మే తాజకీయపరిణామమును నిర్ణయింపవలసినవచ్చుటచే, అనవసర మగు పోరాటము లుద్భవిల్లి రాజకీయజీవితమును కలుషపూరితము గావించెను. ఇట్టి పోరాటములవలన కొందర స్వలాభము పెరిగినను, దేశాభివృద్ధి కుంటువనునని చెన్నరాజధాని గ్రహించినది. జాతీయబట్టిగాక, రాజకీయమతము ననుసరించి పక్షము లికమీద నేర్పడవలయునని కోర్కె గలుగుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. సంయుక్తజాతీయపక్షము, సూతనపరిణామమును సూచించుచున్నది. ఇకనుండియు సాంఘిక విద్యేష మంతరించుటకు, సూతనపక్షము తనతక్కినంతను వినియోగించుగాక యని కోరెదము. జాత్యైక్యత లేనిది, స్వరాజ్యము సిద్ధింప దనుట స్వతస్సిద్ధము. అధికార వర్గము తనయధికారమును నిలుపుకొని, ప్రజలలో కలహముల బెంచుట కేంతేని యవకాశ ముండగలదు.

కీర్తికములగు భాగవతుల సోమయాజీశర్మ గారు అమెరికాయందు విద్యనభ్యసించి, గుంటూరులో న్యాయవాదిగ బనిచేయుచు, సదయహృదయుడని పేరొందిన యువకులగు సోమయాజీశర్మగారు అకాలమృత్యువువార బడినందుల కెంతయు చింతించెదము. ఏకైకపుత్రుని గోల్పోయిన వీరి జనకుని కిని, తదితరబంధుమిత్రాదులకును మా సానుభూతిని మనఃస్ఫూర్తిగ నందజేయుచున్నాము.

మాలానా పోకతాలీగారు

ప్రభుత్వోద్యోగల ఆక్షేపణలకు ప్రత్యుత్తరము
టర్కికి వెళ్లెదలచిన భిలాఫతు ప్రతినిధులకు కొందరి పానుపోర్టుల నియంత్రణపోవుట మరి కొందరికి కొన్ని ఎరతులు విడిచియు భారతరాజధానిలో కోర్ మాన్యం పొందుతగారి ప్రకటన గూడ మున్ను ను వానిని గూర్చి. ఆ భిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుడు షేక్ తాలీ గారు యుండి యాదోరతనము హామీ డి పార్టు మెంటు వారికి కలిగియున్నట్లు వానను భిలాఫతు సంఘములలో హిందువులను చేర్చుకొనునందుల దెట్టి ఆక్షేపణలను శున. చాలమంది మహమ్మదీయులను గూడ మాన్యములలో భర్త్యుగాను స్వాధీనము చేసిరి. పరదేశీయ ప్రతినిధి గ్రహించు మహమ్మదీయుల కాని రినిగూడ చేర్చుటయే మానటయే భిలాఫతు సంఘమువారి యిష్టము. ఈకమ హామీ దొరతనమువారితో నిర్ణయించునలెనో వాకు బోధపడలేదు. ప్రపంచముం దన్నిదేశములలోని నవామ్మదీయులకును కాంతిసామర్యములను కలిగింపగోరువారిగయ్యామనము వారిని 506.12 కేక్ నుండిద చెక సాలలో నుండుటయే మిమనంబధికార తెలియజేస్తుంది. మర విషయములందు కల్పింపకొనవలె చెప్పకొననట్టి ప్రభుత్వసభ్యులతో నెనరుగాని మరివిషయమున ప్రతినిధులుగా వెళ్తుంటు కొందు తగుదురని కొందరు తొలగి తెలుపుట కెట్టి అధికారమున లేదు. ఇతర దేశములలోని దేశీయ విషయములతో నీపతిని ల కేమీయును ప్రసక్తిలేదని యిదివరకే భిలాఫతు జనుమతు సంఘముల గారు స్పష్టముగా ప్రకటించిరి. ప్రతి నిధులుగా వెళ్తుంటు 19 గురికి ఎక్కువగా వారిలో 12 మందికి పానుపోర్టుల నియంత్రణలేదని. వారిస్థానమున క్రొత్తవారి నేర్పించుటకు వాకధికారులు లేరుగాని వారికిందరికి పానుపోర్టుల నియంత్రణలేదని షేక్ తాలీ గారు (కొరిరి ఆ. వె)

వంగరాష్ట్ర మహాసభ

మాలానా అబ్దులు కలాం అజదుగారి ప్రకటనము
కొన్ని కారణముల వలన స్వార్థపరులకు కొందరి నవామ్మదీయుల రాష్ట్రీయసభను బహిష్కరింపవలెనని మహమ్మదీయుల కందరికిని దుర్బోధ చేయుచున్నాడు. దేశభక్తులగు మహమ్మదీయులెక్కువనిట్టి కుట్రయొకటిను లేక్కచేయుగాని అనాయతు లేకరైక వీరి మాన్యము చిత్తుకొందురేమోయని మేమిట్టచే హెచ్చించుచున్నాము. ఒకదర్జీలాభ్యుదయముగాని ఒకకుట యము వారి లాభోద్దేశముగాని అభిలషాగి మహమ్మదీయుల లాభోద్దేశములను కొందరివలపు. అని మాలానా అబ్దులు కలాం అజదుగారు మర విషయ ది మహమ్మదీయుల కొందరిని సుమించిరి. తనరాష్ట్రీయసభలో మంత్రులద్వీను మహమ్మదీయులే యొకట చే మంత్రుల జీతములను తగ్గించ వలెనను చట్ట మాసభలో సామాదింపబడి నప్పటినుండియు మహమ్మదీయులలో కొందఱు అసంప్రే పిత్రాంధ్రమైనది. కొందరు మహమ్మదీయ బాబులు బిదాయ పట్టుకొని కా సన సభా భవనము కడ నపుడు చేరగా పోలీసువారు వారిని కిడిమిచేసిరి. ప్రభుత్వోద్యోగములలో 100 కి 80 మహమ్మదీయుల కియ్యవలెనను తిర్మాణము మరల కాననభలో నుంపాది పడగా స్వరాజ్యకక్షమువారు దానిని తిరస్కరించిరి. అతిర్మాణముగూడ వీరిపోయినది అందు వలన మహమ్మదీయుల అసంప్రే పిత్రుల కేరిగింది. మహమ్మదీయ సభలోని గూడ తీవ్రమగు వ్యాసములు వెలగడెను. ఇక మీద హిందువులతో కలసి ఏ. ని. యను చేయగూడదని గూడ కొందరువానిని, వెంకటే మహమ్మదీయమంత్రులు కాననభలో అధిష్టానము ప్రవేశపెట్టగా స్వరాజ్యకక్షమువారు దానిని గూడ తిరస్కరించిరి. అంతటిచో వొకతెగ మహమ్మదీయులలో నదివరకే కలిగియున్న అగ్రహము మరింత ప్రబలింది. వాకే యిప్పుడు రాష్ట్రీయసభను బహిష్కరించుటకు ప్రయత్నించుచున్నార గాననే వాయుకు లిటుల ప్రకటించిరి. ఆ. వె.

బండ్లకొ, ఏప్రిల్ 4. ఇటీయన్ రైతులను కొంత కాలము
 ఇండియా కాలనీయలను జరివిజురు ప్రభుత్వతో అధిపతి
 భారతీయలను గుర్చి విచారించుటకు నిజమింపబడిన సంఘము
 వారు మూట్లాడిరి. వంగళ వారముగాదు మరల సమాజే మగు
 దురు. అగ్రాకగాని అవినర ప్రభుత్వతో మూట్లాడి.

పాలకొల్లు మునిసిపాలిటీ

మిత్రమండలి పరిశీలన నమన్య

ప్రకటన

ప్రకటన

జమిందారు, విస్తృత పేట అండ్ గూడెపల్లి యెస్టేట్స్

డాక్టరు యర్రమిల్లిజగన్నాథాస్త్రిగారి కేసు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మేజిస్ట్రేటు జామీనుకోరుట

కాస్త్రిగారు జామీనుచుట

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 4: - గోదావరి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నేడు కొద్దుకు 12 గంటలకు వచ్చి యర్రమిల్లి జగన్నాథాస్త్రిగారి కేసును గురించి తీర్పుచెప్పెను. ప్రాసిక్యూషన్ సాక్ష్యమునందే మేజిస్ట్రేటుకు నమ్మకము కలిగి జగన్నాథాస్త్రిగారిని 108 వ సెక్షన్ క్రి. ప్రా. కోడ్ ప్రకారము జామీను యివ్వవలసినదని విధించెను. ఆ ప్రకారము ఈ 500 లకు బాండువ్రాసినయెప్పుడు ఇద్దరు మండపేట ప్రత్యులైన జామీనుదార్లకుకూడ ఇచ్చెను.

2 వ తేది విచారణ వివరములు

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 2: - నేడు 11 గంటలకు గోదావరి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కొద్దుకు డాక్టరు యర్రమిల్లి జగన్నాథాస్త్రిగారిపై మోపబడిన జామీనుకేసు విచారణ తరువాయి జరుప బడెను.

సాక్ష్యవిచారణకు ప్రారంభమున ముద్దాయిరత్తున కాస్త్రిగారు కేసుగిరిరావుగారి పిటిషను పెట్టుచు నిట్లుచెప్పెరి: - ప్రాసిక్యూషన్ నువారు దాఖలుచేసిన కాగితముల పట్టుకను గురించియు ఒకరొకరిద్వారా తప్పుటను గురించియు విశేష అనుమాన ముండుటచేత నేడు విచారణకొరకు ముగ్గురు సాక్షులు, (అనగా జిల్లా పోలీసు న్యాయపరింటెండెంటు రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు, మేజిస్ట్రేటు క్లర్కు) సమను చేయబడిరి. వ్యాయ పతిపాలనము సరిగ్ జరుగు నుద్దేశముతోను సత్యమును గ్రహించుటకును క్రానుపేరు ప్రక్కకుంటిగాని లీడింగు ప్రక్కలు గాని వారి సందర్శనగాని వారిలో నొకరినిగాని కేసున అని యుండును. ఈ సందర్శనలలో కొద్దివారు ఈ ముగ్గురు సాక్షులును కొద్ది సాక్షులుగా ఎంచబడవలెను-అని కోరిరి.

కొద్ది సాక్షులుగా ఎంచబడుటకు తగిన కారణమేది యునులేదు. గనుక అట్లు పరిగణింప నూడదని ప్రాసిక్యూటెండు ఇన్స్పెక్టరు అధ్యంతరముచెప్పెను.

కొద్ది సాక్షులుగా పరిగణించనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటు వాక్రచ్చెను.

కాస్త్రిగారు సాక్షులను విచారించిరి.

8 వ సాక్షి

కోకా సత్యనారాయణగారు (మేజిస్ట్రేటు క్లర్కు) తన సాక్ష్యములో నిట్లుచెప్పెరి: - ప్రారంభములో మండపేట సబ్ ఇన్స్పెక్టరు పండిన రిపోర్టు (అనగా దేని ఆధారమున ముద్దాయికి నోటీసు ఇవ్వబడెనో అనిపార్టు) జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నకు వచ్చినదికాని తనకు కాలేదు. ఎప్పుడు మేజిస్ట్రేటుకు చేరి నదో తాను చెప్పలేదు. విచారణ మొదటిదినమున ఎగ్జిసిటు బి దాఖలుచేయబడలేదు. రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు వద్దనుండి తీసికొని వచ్చుటకు వ్యవధి తీసికొంటినిని ప్రా. సా. 1 చెప్పియుండెను.

క్రాస్ ప రీ ట్

ప్రా. ఇన్స్పెక్టరు పరీక్ష చేయగా సాక్షి యిట్లు చెప్పెను: - నోటీసుకు కలుసు ప్రా. సా. 1 ని పరిక్షించి నప్పుడును అంతకు పూర్వము నూడను చూచితిని. ప్రా. సా. 1 దానిని దాఖలుచేయ బోవుచుంటే, అది నకలు కాబట్టి కాఖలు చేయదము పరిశీలనంబే మానిపేసి నాడు. ఈ కాగితమును జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఆఫీసులో ఇచ్చినప్పుడు చూచితిని.

9 వ సాక్షి

జిల్లా పోలీసు న్యాయపరింటెండెంటు తన సాక్ష్యములో నిట్లు చెప్పెను. 19-1-24 తేదిలో సయ్యగు వారపు రిపోర్టు రామచంద్రపురము ఇన్స్పెక్టరు పంపగా అందువల్ల ముద్దాయి ఉపన్యాసమును గురించి తెలిసెను. అందు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు యొక్క రిపోర్టులోని సారాంశ ముండెను. మండపేట సబ్ ఇన్స్పెక్టరుయొక్క నోట్సు నాకు ముందు చూపింబడెను. 24 వ జనవరిని వారపురిపోర్టువచ్చిన 3, 4 కోలలకు దాని మీద తేలి కేసితిని. జనవరి 24 వ తేదిని తాను సంతకము చేసి నట్లు గుర్తించెను. కాగితములు నావద్దకు ప్రా. సా. 1 ని తీసి కొని రమ్మని నూచిరిధితిని. కామండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు

కారా సబ్ ఇన్స్పెక్టరుకు నేను కలుసుకుంటుంటు రుట్టించినది. మండపేట రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు జ్యూరిస్ డిక్ట నులో లేడు. మండపేట సబ్ ఇన్స్పెక్టరు రామచంద్రపురం సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరుకు క్రింది యుద్వోగి ఎగ్జిసిటు (బి) (నోట్సు పెద్దదిగా వ్రాసినట్టిది) సబ్ ఇన్స్పెక్టరు నాకు పంపెను. దానిమీద నేను సంతకము చేయలేదు. నోట్సుపైన సంతకము చేసితిని. రెండవదానిమీద ఎందుచేత సంతకము చేయలేదంటే, అది అధికముగ వెంచి పెద్దదిగా వ్రాసినట్టిది గనుక నోట్సును నారహస్యచిత్రమైన పెట్టెలో పెట్టుకొని సబ్ ఇన్స్పెక్టరుకు ఇచ్చి కేసువలసినదని రెండవదానిని రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరుకు పంపితిని. ఎవరు పుచ్చుకొన్నారో తెలియదు కాని సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరుకు నే నిచ్చితిని. ముద్దాయిపైని జామీను ప్రాసీడింగు పెట్టుటకు నూతన చేసితినిగాని సిఫార్సు చేసితి ననిగాని చెప్పలేను. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు సాంక్ష న అయినపిదప రిపోర్టు పెట్టబడినది. ముద్దాయిమీద ప్రాసీడింగు పెట్టక పూర్వమే సాంక్ష న నాకు వచ్చినది. ఆక్షేపణ భాగములు ముద్దాయి ఉపన్యాసములో అసలు నోట్సును వెంచి వ్రాసిన నోట్సును తనాపేట చేయగా, ఉన్నట్లు కన్పించినది. “రక్త ధారలు” అనువాక్యము ఇంగ్లీషు తర్జుమాలో నున్న వాక్య మును బట్టియే ఉపన్యాసము ఆక్షేపణయ మని యెంచితిని.

క్రాస్ ప రీ ట్

ఎగ్జిసిటు (బి) (ఇంగ్లీషు రిపోర్టు) మొట్టమొదట జనవరి 21 వ తేదిని నాకు చేరినది. 22-1-24 తేదిని ఇన్స్పెక్టరుకు తమకునుపరిపాదించి ఉత్తరువుచే పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు (రాజమండ్రి) కు ఈ కాగితములు పంపితిని. అందును గురించి ఆలోచించితిని.

9 వ సాక్షి

రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు అబ్దుల్ అజీజ్ కడపటిపాక్షి తన సాక్ష్యములో నిట్లు చెప్పెను: - మండపేట నా జ్యూరిస్ డిక్ట నులోనిది కాదు. రాజమండ్రిలో నావద్దనుండి ఒకటవ ప్రా. సాక్షి. ఇగ్జిసిటు (బి) ను తీసికొనెను. నేను రాజమండ్రిలో న్యాయపరింటెండెంటు బంగాళాలో మాట్లాడు చుండగా బహుశ: జనవరి 24 వ తేదిని మొదటి ప్రా. సా. ఈ కాగితములను తీసికొనివచ్చెను. ఆ మాట్లాడుకొని వెళ్లిపోవు సంతర్భములో కొన్ని కాగితములు నావద్ద ఉండిపోయినవి.

మామూలుగా జిల్లా న్యాయపరింటెండెంటు నాతో ఇట్టి విషయములగురించి ఆలోచింప నక్కరలేదు. కాని నే నా రోజున ఆ కాగితములు చూడదముచేతను నేను ఆక్కడ ఉండ దము తటస్థించుటచేతను జిల్లా న్యాయపరింటెండెంటు నాతో ఈ విషయమై ఆలోచించెను. ముద్దాయిపైన మొట్టమొదట నోటీసు వ్రాసినప్పుడు నేను లేను.

క్రానుచేయగా, ఈ కాగితములను పట్టుకొని వెళ్లి పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుతో ఆలోచించితిని కూడ సాక్షి చెప్పెను.

ఉభయపక్షముల వాదన

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 4: - రెండవతేదిన సాక్ష్యమంతయు పూర్తియైనపిదప ముద్దాయిరత్తు కాస్త్రిగారు కాకుళవరపు కేసుగి రిపోర్టు పంతులు బి. ఎ., బాల్ ఆఫ్ లా గారు వాదన ప్రారం భించిరి. 108 (1) సెక్షన్ క్రి. ప్రా. కో. క్రింద జామీనుప్రాసీ డింగు బాల్ చేసినపుడు ఇం. పీ. కోడ్డు 124 (ఎ) సెక్షన్ లో చెప్పబడిన అర్థమునకు ముద్దాయియొక్క ఉపన్యాసము వచ్చునా రాదా అనువిషయము మొట్టమొదట కొద్దివారాలలోచింపవలె ను. ప్రాసిక్యూషన్ నువారు ఇద్దరుసాక్షులను చెట్టిరి; అందులో ఒకరు పోలీసు సాక్షి, రెండవవారు పాఠశాలలోపాఠ్యాయుడు. తక్కినవారిని కొంతమంది పెట్టెద మనీ తెలియజేసిపట్టికిని ఎవరోకొందరు కచ్చువారు మొదలైనవారు వారిని తిరుగ దొడి రని ప్రా. వారు చెప్పిన కారణములను బట్టి అతక్కినసాక్షులను పెట్టక విరమించిరి.

పోలీసు సాక్ష్యము విషయములో, మదరాసు లాజర్సులు 38 లో 101 పేజీలో నిరూపింపబడినట్లు ఇట్టి ప్రాసీడింగు లో పోలీసు న్యాయపరింటెండెంటు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఇటు వంటి ఉద్వోగియులైన సాక్షుల సాక్ష్యమును పదవీతీయవలెను. కనుక 1 వ ప్రా. సాక్షియొక్క సాక్ష్యమునందు విలువ అంతే యుండును. ప్రొక్కేటు లాభములకై 1 వ ప్రా. సా. ముద్దాయి మీద ఈ కేసు పెట్టియుండనోవు. 4 గెంకలు మొదలు 8 గెంక వరకు సభ జరిగినదనియు వీరయ్య తనవార ముద్దాయి మాట్లాడె ననియు మొదటి ప్రా. సా. చెప్పెను. రెండవ ప్రా. సా. ముద్దాయి ఒక్కరే సభలో మాట్లాడెనని చెప్పెను. ముద్దాయి సాక్షులందరూ పెద్ద మనుష్యులను, సాగుకు వెయ్యి మొదలు 3000 మౌ. ల వరకు ఆవాసులనువచ్చు క్షేత్రముల, స్వర్గములు

లును, ముద్దాయియందు అభిమానముతో వచ్చినట్టివారు కారు. వారు సంగతులు చెప్పినారు సమముగా చెప్పినారు వారి సాక్ష్య మును కొద్దివారు వచ్చువలసి యున్నది.

తరువాత ఎగ్జిసిటును గురించి, కాస్త్రిగారు యిట్లు వాదించెను. నోట్సుకు కాగ్నాక నకలున్నట్లు కన్పించదు. సభ అయిన వెంటనే నోట్సుమీద ఒక గజెటెకు ఉద్వోగియొక్క సంత కము తీసికొనవలసియున్నది. అట్టిసంతక మేమియు తీసికొనబడ లేదు. సభ యైనవెంటనే ఆరోజుననే సంతకము తీసికొన్నట్లు సాక్ష్యము లేదు. సభయైన 3 దినములకు సంతకమున్నట్లున్నది ఎగ్జిటు (ఎ) లో [అనగా 16-1-24, 18-1-24 తేదీల సభ లలో సబ్ ఇన్స్పెక్టరు (ప్రా. సా. 1) తీసికొన్న నోట్సు] మొదటి కాగితములో 18-1-24 తేదిని జరిగిన సభ విశేషము లున్నవి; రెండవ కాగితములో 16-1-24 తేదిని జరిగిన సభ విశే షములున్నవి. సహజముగా దీనిని బట్టి మొదటి కాగితములో 16 వ తేదీ సభ విశేషములుండవలెను. తినిని బట్టి కూడ నోట్సు సభ జరుగుచుండగా తీసికొనబడలేనట్లు అనుకొనవలసి వచ్చు చున్నది. జనవరి 18 వ తేది దరిమిలాను యీ నోట్సు వ్రాయ బడినట్లు అనుకొనవలసి వచ్చుచున్నది.

కాగితములో ముందువెనుకలు గుచ్చుటలో తేడా లేక పారబాటు అవవచ్చునని మేజిస్ట్రేటు అనెను.

ఏదైనప్పటికిని ప్రా. వారు దాఖలుచేసిన దానినిబట్టి కాగితముల కరుస అంతే అని కాస్త్రిగారు సమా ధానించెను. ఏదైనప్పటికిని 18 వ తేది జామిలూను వ్రాయ బడినట్లు అనుకొనవలసియున్నది. ఎగ్జిసిటు (ఎ) లో ముద్దాయిచే రెక్కడను కన్పించదు. అందులో వీరయ్య మాట్లాడి నట్లున్నది. సబ్ ఇన్స్పెక్టరు (ప్రా. సా. 1) సభలో నోట్సు తీసి కొనియుండవచ్చును అని అనుమానముతో ఆలోచించినప్పటికిని అది తిన్నని రుజువున సాక్ష్యము కాదు.

(బి) ఎగ్జిసిటు (నోట్సును పెద్దదిగా వ్రాసినట్టిది) రాజ మండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరునుండి రావలసిన అగత్యము కన్పించ దు. వ్యాయముగ నేరఫలము రామచంద్రపురము సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరు జ్యూరిస్ డిక్ట నులోని దగుటచేత ఆన. ఇ. వద్దనే ఆ కాగితములుండవలసినది వారిద్వారానే వచ్చినట్లుయే అర్థ ము న్నది. ఈ జ్యూరిస్ డిక్ట ను విషయమై కడపటి ఇద్దరు సాక్షు లు చెప్పిరి. ఆఫీసరు ఏదో చేసినాడని తాను (కాస్త్రిగారు) ఆరో పించుటలేదు. కాని యీ కాగితములు దాఖలు చేయించుటలో యీ రహస్యమార్గమంతా యేమిటి అని తెలిసికొనగోరెను. ఈ కాగితములు రాజమండ్రి సబ్ కలెక్టరు ఇన్స్పెక్టరువద్దకు వెళ్లి ఆ క్కడినుండి రాజానగరము తిరిగి యీతడవట్లు అంతా ఎందుకు? ఈ సందర్భములనుబట్టి నోట్సు మీటింగునాకు తీసికొనలేదని యు, సరియైన పెద్దయుద్వోగివల్ల సంతకము పుచ్చుకొనబడి యుండలేదనియు, ఆరోజుననే వ్రాయబడినట్లు తగు సాక్ష్యము లేదనియు కాస్త్రిగారు కనబరచెను.

“రక్తధారలుకూడ సిద్ధపడియుండవలెను” అనుమాట లు ఎగ్జిసిటు (ఎ) లో కన్పించవు. తుదకు అందునుగురించి జాపకమునకై ఒక్క మాటయైన కన్పించదు. కాని ఎగ్జిసిటు (బి) లో చూపింపబడినది. “రక్తధారలు” అను పొడిమాట లైనప్పటికి, అంత ముఖ్యమైన విషయము అయినప్పుడు, ఎగ్జి (ఎ) లో వ్రాసికొనియుండవలసినది. ఎగ్జి (ఎ) లో లేనిది. (బి) లోనికి వెంచివ్రాయబడినది! అదెట్లు వీలగును? అదెట్లు వెంచి పెద్దదిగా వ్రాసినదగును?

అంతేకాకుండ మరియొక్క సంగతి ఏమి కన్పించుచున్న దనగా 18 వ తారీఖు సభ నోట్సులోనిముక్కలు ఎగ్జిసిటు (బి) లో వెంచినట్లు “దొరతనమువారు స్వరాజ్యమువాలంటిరే చేయుదురు,” “నడినెత్తిమీదకొట్టి వారిని మనదేశమునుండి తొలగించవలెను,” “నిలువబడి అల్పావమానము చేయుదురన్నట్లు బట్టి దేశముకు దగ్గరము” యీ మోస్తరు మాటలే ఎగ్జిసిటు (ఎ) లోని కెక్కించబడి వెంచబడినవి. అచ్చంగా 18 వ తేది మీ డింగు రిపోర్టులోని మాటలే 16 వ తేది మీడింగు రిపోర్టులోనికి (ఎగ్జి. బి.) లేబడుటనుబట్టి చూడ 18 వ తేదిలోపున రిపోర్టు (అనగా యీ వెంచి వ్రాసినది) వ్రాయబడలేదు. నోట్సు న్యాయపరింటెండెంటువద్దకు పట్టుకు వచ్చేసరికి ఎగ్జిసిటు (ఎ) లో సరిప్రతింది పెద్దదిగా వ్రాయబడుట అంతయు కలగావుల గముగా జువలాయించి వ్రాయబడినట్లు కన్పడుచున్నది. ఇంక, ఎగ్జిటు (బి) లో మొదటి రి పేరా లయిన తర్వాత “లాల్ లాజపతిరాయని ఈ క్రూరప్రభుత్వమువారు చచ్చేవర్కు జయి లులోనుంచి విడుదలచేయలేదు. చచ్చిపోతదని నిచ్చయించుకొని ఆక్కుడు వదలినారు” అనువాక్యముతో మరియొక పేరా ప్రారంభ మయ్యెను. ఇంతటికప్పు లాజపతిరాయనిగురించి మరేము లేదు.

దాని అర్థము సందర్భము సంబంధము ఏమిలేకుండనున్నది. మరీ యొక సం గతి యే మన గా, ముద్దాయి తరువాత బుద్ధవరపు సత్యనారాయణ సా. ధర్మశ్రవణము మాట్లాడినట్లు ఎగ్జిహిటు (బి)లో వ్రాయబడినది. 18 వ తేది మిటింగు నోట్సు (ఎగ్జి. ఎ.) లో దువ్వూరి నుబ్బయ్యగారి ఉపన్యాసమైనతరువాత యీ బు. సత్యనారాయణ మాట్లాడినట్లున్నది. కాని 18 వ తేది మిటింగు నోట్సులో (ఎగ్జి. ఎ.) యీ బు. సత్యనారాయణ పేరే లేదు. 16 వ తేది మిటింగులోను 18 వ తేది మిటింగులోను ముద్దాయి మాట్లాడినట్లు 1 ప్రో. సా. వల్ల సాక్ష్యములో చెప్పబడినది. కాని నోట్సులో పేరేలేదు. 18 వ తేది మిటింగు నోట్సులో బు. సత్యనారాయణ మాట్లాడినట్లుండి ఎగ్జి హిటు బిలో కూడ ఆ పేరు చేర్చబడి యుండుట చేతను పై జేప్పిన మాట లందుటచేతను 18 వ తేది మిటింగు నోట్సును వెంచి ఎగ్జి హిటు (బి) తయారుచేసినట్లు అనుకొనుట వీలగుటలేదు? ఇంతకన్న వేరే పర్యవసాన మున్నదని తలంచుటకు వీలున్నదా? 18 వ తేది సభ నోట్సులోని ముఖ్యంశము మాటలు మాట్లాడినవారు ఎగ్జి హిటు (బి) లో కన్పించుచుండగా అంత గందరగోళానికి చేసినట్లు కన్పించుచున్నది. ఇంతే కాకుండా 2 వ ప్రో. సా. బుద్ధవరపు సత్యనారాయణ మాట్లాడినట్లు చెప్పలేదు. 1 వ ప్రో. సా. ఒక్కసాక్ష్యమే ఇందుకుగలదు కాని మరే సాక్ష్యములేదు. కాబట్టి యింతలా కేవలము పెద్ద స్పష్టిగా కన్పించుచున్నది. 16 వ తేదిని నోట్సు తిసిగొన్నట్లు దృష్టాంతములేదు. రెండవ ప్రో. సాక్షి జ్ఞాపకశక్తి బలహీనమై పోయినదో లేక అకాయము అస్వత్రా ఉన్నదోగాని ఆ సాక్ష్యములో స్వరచనవ్యాప్యత పేరే లేదు. “వెసిడెంటు ఉపన్యాసములు వారి ఉపన్యాసము అను మహించిన తరువాతయును మాట్లాడలేదు. ముద్దాయి ఒక్కడే మాట్లాడినాడు.” ఇది యొకదృష్టాంతము. యూనియన్ కైర్యును మిటింగులో నున్నట్లు ఆ సాక్షి చెప్పెను. ఆ కైర్యును (ము. సా. 1) కాన్సెలు పరిక్షించినప్పుడు తనసాక్ష్యములో తాను సభకు రాలేదని చెప్పెను. వేగులవెంకన్న సభలో నున్నట్లు 2 వ ప్రో. సాక్షి చెప్పెను. కాని అతను గ్రామము లోనే లేదని సాక్షులు చెప్పిరి. పోనీ యియ్యదర్త సభలోనుండి రన్నప్పటికిని ఆరిపోర్టులో చెప్పబడిన ఉత్పన్నమైన allusions వీరి కేమైన బోధపడునట్టివికాదు. “లాయిడ్ బాట్లీ మహాత్ముని ప్రాణములలో పాతిపెట్టు మని చెప్పెను.” అను వాక్యమును గురించి సంబంధమేమో, లాయిడ్ బాట్లీ యెవరో, సర్ బాట్లీ లాయిడ్ ఎవరో, ఏమి తనకు ఇన్సెప్ట్ రంతటివారే (ప్రో. సా. 1) తెలియదని చెప్పినప్పుడు ఆ ప్రత్యేకమాది ఖామలో ముద్దాయి చెప్పినది వీరి కేమి తెలిసియుండును? తెలిసికొననిది వీరికేమియుండదు. కాబట్టి యిదంతమాత్రమును నిజమైన రిపోర్టు కాదు.

వాదన నిమిత్తమై అధవా నిజమైనదిపోర్టు అనే నమూనా దాము. 124 (ఎ) సెక్షనుక్రింద ఆ ఉపన్యాసము వస్తుందనే నమ్ముదాము. అందులో ముద్దాయి “ప్రభుత్వపద్ధతిని” విమర్శించినట్లు చెప్పబడినది. ప్రో. సా. 1 కూడ తన సాక్ష్యములో ప్రభుత్వపద్ధతిని ఖండించినట్లే చెప్పెనుగాని ప్రభుత్వమునుగాని ప్రభుత్వమునువ్యూలనుగాని ఖండించినట్లు చెప్పలేదు. 124 సెక్షను. (ఏ) క్రింద చెప్పబడిన ఎక్స్ ప్లెషన్ లో ఒక పద్ధతినిమాన్యువరి యొక పద్ధతిని పెట్టు మని చెప్పటం డిస్ ఎఫ్ షంట్ కాదనియు రాజద్రోహముకాదని యు. ఈ 124 (ఎ) సెక్షను వర్తించదని యను చెప్పబడినది. సెక్షన్ లో నున్న ఆర్థము డిస్ ఎఫ్ షంట్, ద్వేషమును, మొదలగు మాటల అర్థము వివరించి ద్వేషము ద్రోహమును పురికొల్పినదేమిలేదని చెప్పిరి. “యర్ర వాడైలు తాగెను బద్దలుకొట్టు”మని చెప్పటం అది ఉద్రేక పూరితమైనదికాదు. ఒకానొక అవసరము వస్తే అట్టిది దానెలకు అనే కలుగుతుందని అర్థముతో చెప్పినమాటగాని Violence ను పురికొల్పటకు చెప్పినమాటకాదు. మరియు, ఎటువంటి సందర్భములో, ఇట్టి ఉపన్యాసమివ్వబడినదని చెప్పబడునా? అది యిచ్చబడినది. సాక్ష్యమునుబట్టి, ప్రభుత్వమువారు గాంధీగారి మరుపును శత్రువు జన్మపదముగా చేసివారని ఆరోగ్యము న కై యీ సభ చేయబడినట్లు స్పష్టమగుచున్నది. ఆ సమయ మెటువంటిది? అది కేవలము భక్తిపూరితమైన అణకువగల ప్రార్థనసమయము. అట్టి సమయములో ఒకనోటిని కర్నలు మేడక్ యిట్లుజయప్రదముగా శత్రువునుచేసి పుణ్యముకట్టుకొన్నందులకు ఆయన యంతయు వందనీయుడని ఆయనకు వసుస్మరించవలసినదని చెప్పెను. ఆనోటినే ద్రోహముచేయవలసినది గందరగోళము చేయవలసినదిగా ఎవరైన చెప్పెదరా? ఆ సమయము అట్టిదికాదు. మానవ

మొదడులో మనస్సులో ఒక్కసమయముననే రెండు వ్యతిరేకాభిప్రాయములు లుండుటకు తావులేదు. మరియు, 1911 సంవత్సరం బేలారిపోర్టులోని బాలగంగాధరతిలక్ గారి కేసులో బోంబే హైకోర్టువారు మేజిస్ట్రేటు తీర్పు అర్థమును ఖండించినవిధమును చూపించి, ఉపన్యాసములోని అచ్చటచ్చటి పొడిమాటలు, విడివాక్యములు తిసిగొని దానినిబట్టి రాజద్రోహమని యెంచకూడదని కాన్సెలు వాదించెను.

ప్రొసెక్యూషనువారి వాదము
ముద్దాయిలరభవాద మైనవిదప ప్రొసెక్యూషనుతరపున ప్రొసెక్యూటరు ఇన్స్ పెక్టరు వాదించెను. ఎగ్జి హిటు (బి) లో యీక్రిందవాక్యము లభ్యంతరమైనట్లు చూపించెను.

1. అయినను గవర్న మెంటువారు కూడా విడిచివేయవచ్చును. ఆయనకు స్వస్థత అయినతరువాత వదలకపోయిన పక్షమున తిరిగి ఆయనను ఎరవాడై అతడు పండితేతరు. అప్పుడు మనమంతా సదరుజైలువద్దకు వెళ్లి సెల్సుయొక్క తాళము బలవంతముగా విరగగొట్టి మహాత్ముని బలవంతముగా బయటకు తీసుకొనిరావలసి యుండును.
2. ఒకానొకప్పుడు గవర్నరు లాయిడ్ బాట్లీ మహాత్ముని ప్రాణములలోనుండగ భూమిలోపాతిపెట్టుమని చెప్పెను. మహాత్ముని గురించి అంతకురూపైనకీర్తి చెప్పనప్పుడు అతను యొక యంత్రహత్యమైన కీర్తిను అప్పుడో అలాచించండి.
3. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ఫారెన్ సేవను- కంటేజియన్సు డిపీసా అనగా అన్యచేతమునండి వచ్చిన వ్యాధిని కంటేజియన్ అనెదము. ఆలాగునే యీ రెండు దేశముల మన ప్రభుత్వము అసహ్యకరమైన అంటురోగము.
4. అల్లారి కి తారామరాజు ప్రభుత్వమువారి నొక్కుచున్నాడు. అట్టివాడట తప్పించు కొనుటకుగాను మహాత్ముని వదిలివేయవచ్చును.
5. మనము కొంతసేపలను కట్టుపలసియుంటుంది. త్వరలో యింతా కొలెనుండి దైర్యధైర్యము తెలియగలగాని వాలంటీరులుగా చేర్చవలసి యున్నది. వారు పోలీసును ఎంతమాత్రము లక్ష్యము చేయకూడదు. యే పోలీసు అఫీసరు వచ్చి అట్టి వాలంటీర్లు యేమి అడిగినను దైర్యముగా యుండి లక్ష్యము చేయక జవాబు చెప్పటలో ఇంక వుండవలెను సమయము వచ్చినప్పుడు రక్తధారల్ని కూడా సిద్ధముగా వుండవలెను.
6. అల్పచమానము చేసే సమయమందు కూడా దొరతనమువారివలనే నిలవబడియే చేయుచున్నారు. యిట్టి విధముగా మనదేశము నాశనమవుతూ యున్నది. జరిగినదాలోకి వస్తూన్నది. అంజుకల్ల వీరి నడి నెత్తిమీద కొట్టి మనదేశము నుండి తరిమివేయుటకు ప్రయత్నించవలెను.

ఈ ఆరు వాక్యములలో 1, 3, 5, 6 విస్తార ప్రమాదమైనవి. 4 వ కానియందు తిలగబాటు అభిప్రాయము కలదు. రెండవదానియందు మనుష్యులందు తిరుగుబాటు అందులోనిదిదేదోకము ప్రభుత్వముమీద ద్వేషము కాని రాజద్రోహము లేక పోవచ్చును. కాని సాక్ష్యముగా చూచి చదివినట్లుయితే దురుద్దేశమున్నది.

పిమ్మట రిపోర్టులను గురించి వాదించువు రిపోర్టు సరియైనదనియు కాలనియమిరముగానే సామాన్యమార్గముననే అవి పెళ్ల అఫీసర్లకు తెలి సంతకములు చేసికొనబడినవనియు 18 వ తేది లోపున వ్రాయబడినట్లు అనుకొనుటకు వీలులేదనియు చెప్పిరి. ప్రభుత్వపద్ధతిని ఖండించుట ప్రభుత్వమును ఖండించుటయే అర్థమనియు అందుచేత 124 (ఎ) సెక్షను వర్తించుననియు ముద్దాయి సాక్షులు ముద్దాయికి యిష్టలనియు ఆసాక్ష్యము నమ్ముటకు వీలులేదనియు ప్రో. ఇన్స్ పెక్టరు వాదించెను.

కేసు 12.50 గంల పూర్తియయ్యెను. తిరుపు చెప్పటకై శుక్రవారము 4 వ తేదికి వాయిదావేయబడినది.

పిదప ముద్దాయి సాక్షి వల్లారి పట్టాభిరాయయ్య 2 వ తేదిని హాజరు కానందుకు జైలులు వారంటుమీద పిలిపించిరి. ఆనాడు ప్రొద్దుటిరైలు దాటిపోవుటచేత మధ్యాహ్నము రైలు మీద వచ్చి వివనికారణము చెప్పకొనగా మేజిస్ట్రేటు సాక్షిని త్తుమించి విడిచివేట్టెను.

నిట్టి ఆఫ్ సిన్డ్రామీయరు

ఈస్టియరు బొంబాయి హార్టులలో యీసెల 3 వ తేది గురువారముకాదు మెట్టికెక్కినది. నిన్న 3 వ తేది సాయంత్రము లిక్కయ్యెను. క్రయాణమై పోయినది. ఈ ప్రమాదము కలగటకులన నీప్తిమగను బొంబాయిలో మూడురోజులు నిలిపి బాగుగో నిర్మించిన పిమ్మటనే రేపు ఉద్యోగులు అనుచున్నారు.

వైకం సత్యాగ్రహము

నిమ్నజాతుల హక్కులను కాపాడుట

తాత్కాలికముగా సత్యాగ్రహము విరమించబడినది. గాన కాంతి సెలగొనెను. తిలవామ్మగారు కానవసంకు సభ్యుడగు తామకన్నెల్లగారును, 21 వ అయ్యల మీసముగాగును ప్రజలకు చాల పోతోపదేశ మొసరించుచు కేద్రగా పనిచేయుచున్నారు.

నాయకులకు నోటీసులు

నెడు (7 వ తేది) మరల సత్యాగ్రహమును జరుపుటకు నాయకులు నిశ్చయించిరి. కేశవమీసము, ఏ. కే. పిల్ల, టి. కే. మాధవను, కేలప్పను నాయకులు, వేలాయుధ మీసముగార్లు వ్యవస్థానులు కంపలడినది. ఈ నాయకులు సమయము తెల్ప చేతులకు నుటకు నిశ్చయించిరి. ఈనాయకులను అరెస్టుచేసినగానే బాల్లికానెత్తుగాను నాయకత్వము వహించెదరు. అందులకే బానెత్తుగాను క్రితః ద్రవ్యముండి వైకంకు వచ్చిరి. హిందువులు ప్రతిహా అయిగా నున్నారను కారణమున సత్యాగ్రహమును విరమించలేదు. వారెప్పటికిని క్రితములే. తర్వాత ద్రవ్యము ప్రబలునేమో అనుకు సంకేతమున తాత్కాలికముగా విరమించిరిదని నాయకులు తెలిపిరి.

సత్యాగ్రహ సంఘమువారి ప్రకటనము

ఈనడుమ కేకము కడుతొలమైంది. గాన రాజీయేర్పాటులు కొరకు తాత్కాలికముగా సత్యాగ్రహమును విరమించుటచే మరల కాంతి సెలగొనినది. 7 వ తేది సోమవారముకాదు మరల సత్యాగ్రహము ప్రారంభించబడును. ఈసత్యాగ్రహమును నూర్చి కొండరికొన్ని దురభిప్రాయములు కలిగియున్నది తెలియుచున్నది. రాజమార్గములందు నిర్బిరోధముగ నడుచుటకు అన్ని కర్తవ్యమువారిని హక్కులకుగాన ఆహ్వానము చేయవలయును ఇదియు మన గూడ నిలబడుట కే యీ సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడినది. నిమ్నజాతులవారి నిపుడు జేవాలములులోని గొంబోలుల మాయద్దేశముకానే కాదు. ఈసత్యాగ్రహముందులకు ప్రారంభింపబడలేదు. ఎవరాలియులము నున్నగు నిమ్నజాతుల నిపుడు మేము జేవాలములలోని రిసికొని వెళ్లుటకు పూనుకొనలేదు. దానిందు స్వాతంత్ర్యముకొరకే యీసత్యాగ్రహమును ప్రారంభించగా మేజిస్ట్రేటు నిరోధమును కల్పించెను. ఈ స్వాతంత్ర్యమును బడచకుండ మేము విరమించుము. అని సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

మహాత్మునకు వంపిన లెంతివార్త

మహాత్ముని తాము నానొక తేజసవంపియు నాల్గవతేది హిందూ పత్రికను చదువగా తెలితెలిసినదిగాని ఆలేఖ నాకింకను చేరిన తేదు మిలేఖలో పేర్కొనబడిన వివరములను కంకేశ్వరయ్యగారుగారో మాకెట్టివచనమునలేదు. వారు మిట్ట తెలిపినసంగతులు సత్యముగా కనపడవు. వైకంజేవాలముగాని దానియట్లున్న రాజమార్గములనుగాని యిపుడే వ్యక్తిగాని భర్తకర్తలగుగాని చెంది యుండలేదు. దొరతనమునా కే జేవా య వ్యవహారములను కొనసాగించుచున్నాడు. అదివారి స్వాధీనమండే యున్నది. అమార్గములనుగాన వారే ప్రజలెత్తి న పన్నుల ధనముతో చక్క జేయించుచున్నాడు. కాని వెంట అన్ని కర్తవ్యముల హిందువులను మహాత్మునియేమో క్రైస్తవులు మున్నగు మతాంతరులను గూడ బాపటముగా నడచుచునే యున్నాడు. వేరొకాడదని వారనబడు తిక్కయ, పులయ అ యున్నగువారిని మూరిమే రాగిచ్చులెచు. తిక్కన వారికెట్టి హక్కుకలదో అట్టివాళ్ళ వ్యాయాసాత్మకప్రకారము వీరినికలదు. గాన సత్యాగ్రహమును కొనసాగించుటకు మిరను కుతింపగోరెదను. కుండిర మోళవ్యాగారి మిథ్యకర్తవ్యముకొరకెనని మీరు నూచితిరి. భృత్యకర్తలు బ్రాహ్మణులు నమావ రికోవాదు మాలవ్యాగారి తీర్పు నకరిగించెదరని నమ్మిమిరకట్లు నూచితియుండెరు. తిరువామ్మగారు దొరతనము వారే భర్తకర్తలు గాన వారు మాలవ్యాగారి కరివార్తమున కరిగిరించెదరనిన మేము గూడ నగిరించెదము అంతవరకు మాత్రము సత్యాగ్రహమును జరుపుచునే యుండక తప్పదు. మేము రేపు అనగా 7 వ తేది నిమరల సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించెదము. ఈనడుమ నాత్తుకు కల కారణములను కంటివార్తవ్యాసా మీ కిదివరకే తెలియజేసినది. కేదోరేపో నమ్ముచు నామిత్రులను కొండకను అరెస్టుచేయుట నిశ్చయము బాట్లీ నెత్తుగా రిచరిక వచ్చిరి. మమ్ములను అరెస్టుచేసినను సత్యాగ్రహము నిరంతరముగా సాగగలదని నామగట్టినమ్ములొచ్చుచు బానెత్తుగారు నాయకత్వము వహించెదరు ఎట్టికీ కర్తవ్యము తమకులేమియును తమ యాభావసారమే కొనసాగించుచుందురు తమఅకిరావదులను నిర్మించుచున్నాను అని కే. పి. కేశవమీసముగారు 21 వ తేది వైకంకుండి మహాత్మునకు లెంతివార్తవ్రాసెను

కాంక్షలు తెలుసు

మూడోడ అదాయవ్యయములు

గత మూడేండ్లలోను కాంగ్రెసు ఆదేశము వ్యతిరేకములను
తెలుపు లెక్కలను అడిగిన తనిఖీచేసి గలదున కాంగ్రెసునందు
నూ వారు వానిని కనుగొనుక ప్రకటింపిరి. వానివల్ల నీటి నదు
వ్రుతను ఓపిక లేనివారి కొరకు కుక్షి ప్రయోగ నొక బాటగాను
గూడ ప్రకటిందిరి, మూడేండ్లలోను తిలకు కృత్యాభ్యుధికి 125
లక్షలు జరుగవచ్చినవి. వానిలో 71 లక్షలు ప్రధానాధికిని 54
లక్షలు ప్రత్యేక కార్యములకును నుద్దేశించబడి యున్నవి. 71
లక్షలలోను ఖద్దరునిమిత్తము 27 లక్షలును, వాతీ తనిఖ్య
కొరకు 5 క్షి లక్షలును కృత్యపరుపబడెను. రాష్ట్రములలోని
తనులకు రాష్ట్రీకముడల ప్రయోగపరములవలన 32 లక్ష
లు కృత్యపరచిరి. మూడేండ్లలోను అభివృద్ధి కరణమునందు
ఖనావారికి 14 లక్షలు మూలము చేరెను. వానిలో ఖద్దరు వృద్ధ
వారికి అనుకూల లెక్కలు చేసిన మిగతా ఎనిమిది లక్షలలోను చాల
భాగము మరల రాష్ట్రీక సమస్యలకు యున్నవి. 7 ల
క్షలలోను మొచ్చు మొత్తము ఖద్దరుకును వాతీ తనిఖ్యకును మూ
లము కృత్యపరుపబడెను ప్రత్యేక కార్యముల నుద్దేశించబడి
యున్నవి 54 లక్షలలోను 22 లక్షలు స్థిరాస్తులనందు నిజే
నిపరచెను. అందువలన కచ్చుమున్న కష్ట కార్యముల కొరకు
కృత్యపరచుచున్నదిగాని కార్యదర్శనము లేనిదేని (అ. పి)

నోటిసు
కాకినాడ పబ్లికేషన్స్ కోర్పొరేషన్
S. C. 191 of 1933
వాడు:- పేటూరి అప్పలరాజు వద్దరాలు సా|| తేజ
గుంట.

ప్రతివాది:—నేటిల సూర్యవారాంతావధానలు,
 సదరు నెంబరున ప్రతివాదియొద్ద వాడు ర 186-1-9 లు.
 ప్రోనోటునుబట్టి దావా దాఖలుచేసి వున్నారు సదరుదావా
 సమను ప్రతివాది అనేక గ్రామముల్కు అనేక సమనులు
 చేయించి నప్పట్టి అనులు జర్జలేదు సదరు ప్రతివాది ఏగ్రామ
 ములో నివాసముగా వున్నది వాడుకు తెలియదు యీదావా
 ది 24-4-1924 తేదీకి ప్రతివాది సమను చేయించుటకు అంగ్ర
 ష్చతికలో ప్రచురించుటకు వాయిదా అయివున్నది గనుక
 సదరు దావాలో ప్లేటుమెంటు దాఖలుచేసుకో వలసి వున్న
 యదల సదరుతేదీని సదరుకోర్టు యదుట హాజరయినది చేసుకో
 వలెను.

కాకినాడ, }
 23-4-24. }

శి భృ గుజ్యో తిష వరిశో ధక మండలి

రాజమండ్రి

శ్రీ భృగు సంహితను యీ మండలివాడు కొలది కాలము త్రింపటనే సంపాదించాడు. అందొక భాగమందు జాతకము లేనివారికికూడ భృగు సంహిత ఫలముల నారయుటకు తగినగణి తమున్నది. కాళ్లన జనన సమయము తెలియనివారికి భృగు సంహిత ఫలములను వాని పంపగలము.

జాతకమున్నవారికి భృగు సంహిత ఫలములు శ్లోకములు
గాని తాత్పర్యముగాని 2-0-లి.
లేనివారికి జాబువాయు ఘంటలు తెల్పిన భృగు సం
హిత ఫలము శ్లోకములుగాని తాత్పర్యముగాని 2-8-లి.
వింశమూల సూర్యనకాశశాస్త్రీ బి. ఏ. డ్రెజ్జాబు

కాకినాడ డిప్రీట్టు మునసబుకోర్టు

అప్పుడు నమో, ఏమెలా రే:— మూడురోజులు పమ్మ
రువార టౌన్ గాబుద్దేవా తీరినమన తరిగివానిని ప్రాంత
పురపాలక సంఘమువారి నియంధనలను కారము కాకిరంగు
భాండులు కంగీకరించితి. పిను త్వరలో నే పీనిని ధరించె
ఇప్పుడు తమ లై సెన్సులను తిగి పుచ్చుకొనుచున్నార.
కోయ బడ్డవారు మాత్రము తమ పట్టును వదిలక ఇంకా
నిదన నే యున్నారు. కాని పురపాలక సంఘమువారు,
అరు కగు సాక్షిగముల నొప్పి ఈనివలయునన వ్యక్తిగ
లో నున్నాడు.

ఫయలు న్యాయశాఖ 756/1923 నెంబరులో
వాచిగారు:—శ్రీ పితాపురం మహారాజా
వారు.

ప్రతివాడు:—అద్దాలబుచ్చయ్యవగయిరాలు.
1 బో పతివాది రాజమండ్రి తాలూకా పోలవరం వద్ద
రామచంద్రపురం కావరస్తుడు అద్దాల బుచ్చయ్యకు దానా
సమను చేయించగా అమలు జరుగలేదు యి సమస్య కట్టిందిననూ
అమలు జరుగలేదు. డి. 24-4-1921 తేదీనాడు కాకినాడ డి||
మునుపబుక్కు యెదుట హాజరయి ఆక్షేపణలు వున్నయెడల
తెలియపర్చుకొనలేను.

కాకినాడ, } వి. కృష్ణబహ్మ, }
1-1-1914. } గూడగల క్షేత్రం. }

జూ బు లు

విచారకరమును మరణము

జూబులలోగాఁగి శతక జాతియపాఠశాలకు భూదా నముచేసిన గుర్తపల్లి చెడ్డెడ్డగారిని గూర్చి వ్రాసినట్లు. ఆ యన ప్రయోజన బుధవారం ౨౪-౨౪ శాతరాతి శతదశా ములవేళ వలగొనుటైరి. ఈయన పుత్రపుత్రకాంతానము లేరు. చనిపోవునకి మును ౩౬ సంవత్సరములు కలుగును. పెద్దకస్తీపరుడు. సోదరిద్దఱు మేల్లునికి తల్లికి భార్యకు కొంత కొంతపై పూర్ణకామ్యలతో విచ్చి తక్కినవాకి కత్తుతో యింటుంటి ఏర్పడి. భర్తాత్మకుడు స్వరాజ్యోవ్యభూభిమా నియు నగునీయన ఈ గాఁగి మునకు చింతిల్లుచున్నాను. దుర్ధిష్టాదారిలో ఈయనతో ముగుసకమ్మకులకు భుజి నశి చుటచే లేవలెదలూ గాకు వితిలేని వస్తువు వాటిల్లింది.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి.

ఆంధ్రనట మహాసభ-బందరు

బందరు సటసభలు

ఈశ్వరి కళా ప్రకటింపబడిన వ్యాసము దూరములకు క ాభిమానులకు కలుగునందేనాములను తీర్చనవకాశము మూకొనగి ందులకు మిగులసంతోషము. నెల్లూరి విలేఖరిగారు అభిప్రాయ పడునట్లుగాక ఎవరి అభిప్రాయములైనను ఆదరపూర్వకముగా గ్రహించి సాధ్యమయినంతవరకు ఆచరింతుటయే మావుద్దేశ్యము కానముందువలెనే యిప్పుడుకూడ వారివారికిల పూహలను పద్ధ తిలను పత్రికాముఖమున కాని, మాకార్యస్థానమునకు గాని తెలి సుబరచుట మామేలుకొరకే యని నమ్ముచున్నాము. వారు అభి ప్రాయపడినట్లు నటమహాసభయు, నటప్రకాశిద్వయమును ప స్పర సంబంధములేని ప్రయత్నములు. మాయాద్యము మే యు పత్రికలయందు ప్రచురించిన కార్యక్రమమును. ఎట్టి జరుగును. నాట్య చ ర్య కు ను ఆలంకారి క ర్పమును సమానమయిన స్థానమొసంగితిమి. కాని యాయవకాశ య తీసుకొని కొండొకగ్రంథమును రచించి ప్రకటింయకొను అ భిప్రాయము మాకెన్నటికినిలేదు. ఎవరికైన నున్నను వారికి కూ య సంబంధములేదు. మాప్రదర్శనములు ప్రస్తుతము నాటకకళ యనలేకయునందు పొందిన వికాసమును నూచించునట్లు ప్రసిద్ధ నాటక సమాజములచేత జరుపబడును. వీటిఅవాయము సభాభివృ థననూ మిగిలినది సాధ్యమయినంతవరకు భర్తాకార్యములకునూ వి రియోగించబడును. కాని కృత్యల లాభముల కెంతమాత్రము విని యోగింపబడదు. కాన యాప్రయత్నమును యేకతముననే ప్రారం భింపబడ్డ మరియొక యద్యమముతో ఎట్లుకలుపనచ్చునో మాకుతోచుచున్నది. అట్లుప్రయత్నించుటయు అసంభవము. బెజ వాడయందు సభజరుపుట కొందరిసౌకర్యమునకు అనుకూలించవ య్యునుగాని కీర్తిశేషులైన నుబ్బానావుగారు వుండివచ్చిచేసి ఆకర్షిం చిన శిష్యునిత్రవంధుమునకు నెలవైన బందరుపురము అట్టిప్రథమ గౌరవమునుపొందుట ముఖ్యతమమని యెల్లదకునూ విశదపడును.

మేము కవులకు పండితులకు నాటకసమాజములకు నటు లకు ప్రత్యేక ఆహ్వానములు మాకు తెలిసినంతవరకు పంపియుంటిమి. మాఆహ్వానములుప్రకార మునైన చేరనివారికి పత్రికలో సామాన్య ఆహ్వానము పంపుకొంటిమి. చాలామంది వద్దనుంచి జవాబు లు యింకనూ రానందున దయచేసి వారు యికైన పంపెదరని ప్రార్థించుచున్నాము.

బందరు

చిట్టాసాంబయ్య

2-4-24

కోట ఆంజనేయులు

కార్యదర్శులు.

విశాఖపట్టణ హిందీ ప్రచారము

మాపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారు హిందీప్రచారము నిమి త్రము హిందీ ప్రచారకులగు శ్రీ మత మహదాద ఆంజనే యులు గూని నాలుగయిదుమాసములనుండి రప్పించి, వారికి నెల 1.5 రు 25 లా నేతకము యిచ్చును. హిందీ ప్రచారము చేయించు చున్నారు. ఇప్పటివరకీ వారికి యిచ్చుచున్న వేతనములో శ్రీ యంత ప్రాధానం. రామమూర్తి కాయాడుగారు యాపట్టణమున ప్రదర్శనము జరుపవలెను ఒకదినమునవచ్చి రాబడిలో హిందీ ప్రచారముకొరకు కాంగ్రెసువారికి రు 80 లు యిచ్చిపట్టుకొని, చివరసామ్యము నెల 25 లేదో అయిపోవననిన్ని, యింతటి నుండి హిందీప్రచారము నిమిత్తము సామ్యలేని కారణము, హిందీ

ప్రచారకులకు పంపించితే మునుగున్నది, తెలియుచున్నది.

ప్రస్తుతం యాపట్టణమును ఉదయం హిందీప్రచారంబర యన ముమాన పదునైదు రు. చున్న నుభ్యాన్ను, చుర్రానా నట్టిచుడుగుల బంగారయ్యగారియట్టో అయిదారుగురు శ్రీమం న్ను, సాంకలము "స్వసంఘము" వారి గ్రంథాలయములో నుమారు పదుగురున్న హిందీ అభ్యసించుచున్నారు. కాని యీ దుదర్శనప్రకార విన్నవోడనే హిందీవిద్యార్థులకు చాలా నిరు త్సాహకరముగా నున్నది. ప్రస్తుతము హిందీభ్యసించు విద్యార్థు లు హిందీ ప్రచార వార్తాలయమువారి తాలూకు ఫహీరీపుస్త కములు కొరకొని, దుర్భిల్లపుస్తకములు కొరకొని, చతువు చున్నాను ఇట్టిసమయములో హిందీప్రచారకులకు పంపితేము టచేత యాపట్టణంబందరకు వాగుగా చదువకు వ్రాచుకు రాక పోవడమేగాక యిప్పుటికి నేత్యుకొన్నది మరచిపోవడముకూడా తక్కినది. కాబట్టి మాపట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారు యేవిధ యుగాయిగా ప్రయత్నించుచేసి యింకొక ఆదాయములపాటు లయిగా హిందీ ప్రచారకులకువలెని రాష్ట్రభాష యగు హిందీ భాషను కొందరియైనా నేర్పించుటకు పూనుకొన్నయితేల చాలాబాగునగును. నా యభిప్రాయము. ఈ వేదికల ములో చాలామంది విద్యార్థులు నమ్మకపూర్వక ఆశో అరకాళ యులు గవు. కావున మా కాంగ్రెసు సంఘమువారిన్ను, మాపుర ప్రయత్నించుకొని, యిందులకు తగినకథ తీసికొని రాష్ట్రభాష యగు హిందీభాషను ప్రచారము చేయింపవలెనని నా ప్రార్థన.

విరునుమహంతి సింహాచలము,

రాష్ట్రభాషాభిలాషి.

శ్రీ సీతారామ వికమత్యసంఘము

80-8-24 ఉదయం రాజమండ్రిలో (౧౧ శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహగారి యాజమాన్యమునకే, కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ జరిగింది. ప్రార్థనాంతరము కాళాచార్యదర్శులు వారివారి సమాజముల రిపోర్టులనుచదిలి, తదుపరి పూర్తివృద్ధి యీగింది ఏర్పాటు. జేయబడినది. అది ఏమన (1) 5 గురుకుల సభామిటి యొకటి ఎత్తుకొనబడింది. (2) వారు సంఘ ప్రధాన కార్యస్థాన మున (కుచ్చురూడిలో) ఏప్రిల్ 26, 27 లేదీలలో సభజేసి కలయకుటయు నేర్పలయజుట జేసి. (3) ఈసభామిటికి నూ. వంశీన గాయనిగారిని కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనిరి. ఇంతటితో ఉదయం కార్యక్రమము ముగిసింది.

దురల సామగ్రము 4 సంవత్సర మహాసభ ప్రారంభ మైంది. ప్రార్థనాంతరము మద్రాస్ కళ్యాణరాజాజయ్యగారు అహింసాగురించి దీర్ఘపద్యమును గాచించుచు నైసూరకం దుండిక పశుసంరక్షణాలయమునుగురించి ముచ్చటించి వానిని మరముకూడ నెలకొల్పవలయునని నుడిచిరి. తదుపరి నాథపు నెంకటసుబ్బాస్వామిగారు సత్సవర్తనా ప్రాయశ్చిత్యగురించి మిక్కిలి మృదులైనంతవరకు కనపరచిరి. వీరి యువ క్యాసాంతరము. అభ్యుదయకు, సభాకార్యనిర్వాహక వర్గము వారికిని ఆహ్వానపట్టులకును, కవిర పుత్రప్రభులుగలను ఛాయాపటము నొక కానిని దీసిరి.

తరువాత రాజమండ్రి నివాసులు బొంబాయి వారాజులు తేవుగారు ఈశ్వర తత్వమును గురించి ఉపనిషత్తులలో, పదం బలి వాగ్ధములలో తదితర ముఖద్ధ గ్రంథములలో నున్న రహస్యముల నెల్లతీతేరీ కథిలకు నానందవరకుల జేసిరి. పిమ్మట మా సభాస్థాన గురించి మొదలె అట్టలస్వామిగారు భక్తి గురించి రాజైవ్య కోలా అప్పల వరసింహాత్యుగారును ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షు లుపన్యసించుచు ఉజ్జయిలో జీవహిం జేయుట యోగ్యమనాదం ముఖ్యముగా నుడిచిరి. తదుపరి రాజమండ్రి పు మున శ్రీ రామనమిరోజున వర్తమాన వేక్యాకామమై కని క్షయముచేయుట ఉచితము కాదనియు వీధినాదల కద్దాని నువ యోగించవలయుననియు నట్టుకలగా ఒప్పుతి. బొంబాయి వారా యజ్ఞ తేవుగారు దీప్తివాదాదిండు చుపన్యసించిరి. రాజమం డ్రిలో ప్రజలలో కొందరిట్టి యింటును మానెదనని నడి విరి పిమ్మట బుడూని నెంకటేశ్వరుగారు అభ్యుదయవై పర్యాయు లుజిచిరి. అప్పటికి ముమారు 8 గం 30 నిమిషము లైనది. పిమ్మట చెరువు వెంకట సుబ్బాస్వామిగారు సంఘము కలవున అభ్య త్సనిని కథిలకులకు సమావేశమునకై పలుపాట్లుబడి సభను జనప్రదముగా నెలవేర్చిన రాజైవ్య కోలా అప్పల వరసింహా త్యుగారు వాగ్ధి రామయగారు ౧౧ రా ఆహ్వాన సభ్యుల కందరిని నందనకేరిముల నెప్పించిరి. ఆహ్వానసభ్యుల తరపున బొంబాయి వారాజులతేవుగారు సంఘమువారికిని కదితర ప్రేమ మనకు నొసంగిరి బంగళాలో సమావేశము ముగిసెడి.

ప్రేక్షకుడు.

వృత్తాంతలేఖలు

దక్షిణ హైదరాబాదు

(స్వకీయవిలేఖరి)

హుజుర సెలవులు

మహాభుతకవహించిన నైవామ ప్రభువుగారి ఫర్మానా ప్రకారము పాఠశాలకు, కచ్చేరీలకు, అన్ని కార్యస్థానములకు హుజుర సెలవులిచ్చబడును. ఏప్రిల్ నెల 46 లేదనుండి కార్యస్థానములు మొదలుగున వన్నియు మూతబడియుండును. మే నెల మొదటివారములో లెవనబడును.

ఉస్మానియా యూనివర్సిటీభవనములు

భవనీర్యాణకాఖకు మంత్రి యగు నవాబు మీర్ తలాజు బంగు బహద్రుగారి యభ్యుత్థరేంక ఉస్మానియా విశ్వవి ద్యాలయములకు సంబంధించినభవనములు కట్టించుటకు గురించి నివాయము నాలోచించుట కొకవిటి ఏర్పడింది. వారిను (ప్రాన్సు) నుండి నేకదినన ఇంజనీయరును పిలిపించెదరని తెలి యుచున్నది. భవనీర్యాణకార్య మాషంజనీయరు ఆలోచన ప్రకారము జరుగును.

జగదేవీగుడు

జగదేవీర, మల్లూరూదాది విరుదాంతికులకు ప్రాధే నరు కొడి రామమూర్తి నాజుచుగాన హైదరాబాదు నుడు నాపుచున్న అఖిలభారత కల్లయద్ధ సభ్యమును ప్రస్తుతము ఆడిచేసి ౬వ సర్కుసువారితో బనిచేయుట కిప్పటినుండి నెల్లినారు.

బాగ్దాద్ పిల్లలపాఠశాల

ఈ పాఠశాల కథి కారిక వాదర్లు ఉన్నతపాఠశాలకు (ప్రిన్సిపాల్) వనిజేయుచుండిన సా. నామదొరగారు ప్రభువుగారి ఫర్మానా ప్రకారము నియమి తబడినారు. వీరు తమ పూర్వపు ఉద్యోగమున తమ సహాయోపాధ్యాయుల కప్పించి నూతన పదవియందు చేరినారు.

నక్కుప్రదర్శనంత

ప్రభువుగారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమున పురోహితవన మునం జేప్పడిన జేజీజునకు ప్రదర్శన సంతకముగా నెలారంభము నుండి ఎత్తికేటబడును. నూమారు లెండు నెలల నుండి ఈ సంత క ప్రేక్షకులు టిక్కెట్లుగొని వచ్చుట కేర్పాటు చేయబడెను. ఉద్యోగస్థులందర నింపుమించుగా టిక్కెట్లవేలమున చిల్లిచిరి. అంత్యదినములందు సంతకానికత్తులకు నమ్మకుటకుకూడ ఏర్పాటు చేయబడినది.

కాశాసభా సంగ్రహణము

దీనికొర కేర్పడిన కమిటీవారు తమరచేసిన ప్రభువుగారి సమాఖ్యన కంపుకొనిరి. దీనియందు 55 గురు సభ్యులుండవలెనని యు, వీరిలో 18 మంది మాత్రమే ప్రభుత్వోద్యోగులుగను తిక్కిన 37 గుం ది ఉద్యోగ కేరణులు గను ఉండవలెనని కమిటీవారు తమ ఆభిప్రాయమును నికవరతిరి కావన కథలో బడ్డెలు (ఆదాయ వ్యయవిమితి) ధారణచేయ బవలెననియు ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాట్లను గురించి సభ్యులు ప్రశ్నలకు వచ్చుచును ఇకర విష యములను గురించి ప్రతిపాదన లను ప్రజే కట్టబడ్డననియు కమిటీవారు నిశ్చయించి నాచి తెలియుచున్నది. ఈ కార్యవిధానము ఇంకను ప్రకాశి. పామునకై ప్రకటింపబడలేదు.

తిక్కనసోమయాజి జన్మోత్సవము

కథిష్టాదారి వామ సంవత్స పాల్లంజ ఆచార్య దశ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 6-30 గంటలకు శ్రీ కృష్ణ వేదరాజుల ఆంధ్రభాషా నిలయమునందు కవిరహ్య యని ప్రకృతికేక్కిన తిక్కనసోమయాజిజన్మదినోత్సవముజరుపబడింది. బ్రహ్మశ్రీ రా. బ. (లోలు వెంకట రామ సోమ కుటుంబుగాడ సభాధ్యక్షుకీ వహించి). శ్రీయాయులు రాజానాయుల వేంకట రంగారావు బహద్రుల జమిందారు మునగాలగారు, రావుబహద్రుల వేంకట రెడ్డిగారు వేలూరు రంగధామ నాయుగారు మున్న గు ఆంధ్ర ప్రయత్నిలు సభ కలంకరించిరి. శ్రీలకు పృత్యేక స్థలము యథాప్రకార మమర్పజడెను. శ్రీమాత శ్రీమతల్లం ధాడై శేషదానయ్యగారు తి. ఏ. వి. ఎల్ అభ్యుదయల పుష్ప మూలతో నలంకరించిరి.

అభ్యుదయ తమ యరంభోపన్యాసమునందు తిక్క యొక్క ఆసాధారణ నైపుణ్యమునకు నిదర్శనములను బావు చు తేటగానుండి మహాభారతము నాశ్చర్యకరమి అసామాన్య

తేనెమాజనుకాద తిరుగ యీసందర్శనము మా గ్రామమున కిప్పుడువచ్చి వారి ప్రవర్తనముల నివ్వచున్నాడు. శ్రీకృతారామాచలమునాకు సమాజము చెప్పవచ్చును నిరంతరము పరిచయమైచే, తొలుదొల్ల "పాపిత్రి" (పద్మించిరి. కాని ఆ నామమునకు శ్రీ పుండలలి సూర్యశారాశునిరావుగారు గాని సమాజముయొక్క సీమలు దున్నులు వగైరాకాని రావడము ప్రజలలో కొంత ఆకాశంకలు కలిగినది వాస్తవమే గాని మాకు శ్రీకృష్ణులారి సంతసరావుగాని మానుభూతము లభించినది కింతటిసందర్శన మిసమాజమువారిచ్చటకు వచ్చి ముందేసప్పుడు సంతసరావుగాని లేదు, వీరు చెప్పవచ్చును వచ్చినప్పుడు సంతసరావుగాని వెంటబెట్టుకొని పోయి. అప్పుటిండి మేము సంతసరావుగాని మాకుమా లేదో యని యెరుకొనుచుంటిమి, మా కోరిక సీసందర్శనము నెల వేర్వీరునుకు సమాజమువాకి మేము కృతజ్ఞులము. సంతసరావు గారి కృషియునుగ గానము వారి నిష్కలంక భాగ్యవ్రతజనము ప్రజలను పులకాంకితులనుగా చేసెను. రెండవ ప్రవర్తనముగా "శ్రీకృష్ణలీలలు" (పద్మించిరి. ఇప్పుడు క్రాంతిశాటకము. వీరు చెప్పవచ్చును వారి వెనుక నిచ్చుటను గాని ప్రవర్తనయియుండలేదు. దీనిని ఎంచుచినది శ్రీసచ్చిదానంద కామ్యులుగాక. సచ్చిదానందకామ్యుగా రభండ ప్రజ్ఞాంకులని యీనాటకమునుబట్టిని సావిత్రి (ద్రౌపది వస్త్రాప్రహరణమును బట్టిని ప్రజలెరిగినదే. వారలైలి పాత్రహీనము కల్పితా నైపుణ్యము సమానము మొదలుగాగలవి నిజముగా నసామాన్యములు. ఈనాటక ప్రదర్శనము మా కపరిమితానందమును కలుగజేసినది. ఈనాటకములో సంతసరావుగారు హేమామేమియు పాత్రలు వైకొనకప్పటికి తక్కినవారట్టికరత సంతోషాత్మమును గనుపింపలేదు. పాత్రధారులు ప్రతిపాత్రను ఎంత మాత్రమును తాటులేక పనిజేసిరి. అందుకా కంఠపూరిత ప్రధానమైనదిగనుక ఆ పాత్రను ధరించిన శ్రీకృష్ణకర్తావ రంగారావుగారు యీ ప్రవర్తనమును గనుపరచిన భావ నైపుణ్యములు మొదలుగాగలవి విస్తారము ప్రశంసనీయుములు. వీరు చెప్పవచ్చును వారు సెటింగ్ యొందెను. వీరిని నూతనముగా సమాజమునకు తీసుకొనవలసికి. మొదటినుండి చిరంతరకు రంగారావుగా రభ్యుక్తవని గనుపరిచిరి. ప్రజలను సంతసంపజేసిరి. నాటక శత్రు వస్త్రులెచ్చిరి. తక్కిన వారుమాడా యెంతమాత్రము తాటు జేయనందుకు నాటకము బహుశ కిట్టిది. మా గ్రామములు యీ సమాజమువారికి తగిన ప్రోత్సాహమునిచ్చెదమి గాక యని కోరుచున్నాను.

బెంగళూరు

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము

బెంగళూరు, ఏప్రిల్ 1:— బెంగళూరులో వచ్చే జూలై నెలనుండి మొదలగు కాలేజీలు లాకౌటేషన్లు పాపించుటకు మైసూరు విశ్వవిద్యాలయపు సెలవునకు అధిక సంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడెను. 1925 జూలై నుండి యం. యస్. సి. క్లాసుగూడ ప్రారంభింపవలెనని సూచింపబడెను. 1924-1925 సంవత్సరము విశ్వవిద్యాలయపు బడ్జెటులో 2 లక్షలు లోటువచ్చెను. ఈలోటును పూడ్చుటకు ప్రభుత్వమువారి సహకారము గ్రాంటు సేర్కొనయిచ్చినగాని కొంత డిగ్రీలు పాపించుటకు వీలుండదు.

కీ. శే. చక్రవర్తిగారు

మైసూరు ప్రభుత్వముక్రింద ఆర్థిక దోషగిగనుండిన జే. యస్. చక్రవర్తిగారు చనిపోయినది వెలుపుటకు విచారము గుఱున్నది. వారు 1903 లో మైసూరు సర్వీసులో ప్రవేశించి 1919 లో పెన్షన్ పుచ్చుకొనిరి. వారు కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము నుండి తయారయిన పండితుడు. వారిజ్ఞాపకార్థమై శనివారము నాడు కాంప్లైట్ అఫీసు మూసివేయబడెను.

రాష్ట్ర సేవాసమితి

బెంగళూరులో జాతీయ కార్యములను యెక్కువశక్తి కరముగ నిర్వహించుటకుగూర్చి ఆలోచించు నుద్దేశముతో మార్చి 30 వ తేదీ సాయంత్రం 5 గంటలకు సిద్దికోట్లలో సి. కృష్ణస్వామిరావుగారి సేదవీధి కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులసభ ఏ. ఆర్. రామయ్య, ప. యశ్. సుబ్బారావుగార్ల చేతులపడినది. ఈ సభకు యస్. యశ్. యం. రత్నగారు అధ్యక్షులుగనుండిరి. వారిసభయొక్క ఉద్దేశ్యము బెంగళూరులో జాతీయ కార్యమును బాగుగ సాగించుటయని చెప్పిరి.

అందు యాక్రింది తీర్మానములు గావించబడెను:—

క్రియత పి. ఆర్. రామయ్యగారు పాపించినగా, కే. జీవనరావుగారు బలపరచిన మీదట ఈక్రిందితీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

1. నేటినుండియు బెంగళూరులో కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమమును సాగించు నుద్దేశ్యముతో, రాష్ట్ర సేవాసమితి యనుపేర నొక ప్రాంతీయ సంస్థాపించుటకు యీ కాంగ్రెసు సభ్యులసమావేశము తీర్మానించుచున్నది.

(2) 'రాష్ట్ర సేవాసమితి' సభ్యులందరూ కాంగ్రెసుసభ్యులుగ నుండవలయును' అను తీర్మానమును క్రియత తాతాచాకి గారు పాపించుచు యీసమితిలో సభ్యత్వము కాంగ్రెసు సభ్యులకనియే యుండరాదనియు, అయినను యీసమితిని కాంగ్రెసుకమిటీలో జేర్చునట్లేకముగావునను యీ తీర్మానమును పాపించుచున్నామని చెప్పిరి. క్రియత ప. యశ్. సుబ్బారావుగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. ఇందులకు ప్రతికూలురున్నను తీర్మాన మధిక సంఖ్యాకులచే అంగీకరింపబడెను.

(3) నిర్వాహకార్యక్రమములో భాగీషచారమును, హిందీప్రచారమును, అస్పృశ్యతానివారణయు, మద్యపాన నివారణయు, వివిధజాతిమైత్రిస్థాపనయు జేయుచుండును అను తీర్మానము అంగీకరింపబడెను.

ఈ సమితికార్యనిర్వాహకుల తీర్మానించుటకు సెన్సుకొనబడిరి:—

అధ్యక్షుడు:— క్రియత సుదంబి గౌరీచంద్రుడు, భాదీశ్వరుడు ఉపాధ్యక్షుడు:— క్రియత కే. సంపత్తిరావుగారు యం. ఏ. నేపనలుగూడ హెడ్ మాస్టరు. గౌ. కార్యదర్శి:— పి. ఆర్. రామయ్యగారు, జాయింటు సెక్రటరీలు:— పి. యశ్. సుబ్బారావు, టి. డి. శర్మగారు, కోశాధికారి:— గవరు చందుగారు. (యిప్పటికి మాత్రం)

కమిటీ సభ్యులు:— (1) బి. వి. సుబ్బారావు, యస్. యశ్. యం. రత్న, యస్. ఆర్. యస్. రాఘవ, సి. యస్. రాఘవాచారి, హెచ్. రామారావు, కే. యల్. సుబ్బారావు క్రిమి ఆర్. కళ్యాణమ్మ కే. గుండురావుగారు.

అధ్యక్షునకు పంపిణీయలతోను భజనసాంతులతోను మండేమతరం, మహాత్మాగాంధీ జేయ అను ధ్యానములతోను సభ ముగిసెను.

కలరా మూత్రము

జులై 1-కి 12 మూత్రము వెలు రూ 0-6-0. అమ్మలొండవలూ డిగ్రీ, ముద్రానామ - బొంబాయి

ఉసిరికపండు

అమలకమ్-వయస్సా-జాతీయ-శ్రీఫలమ్-అమృతఫలమ్-శివ-వృష్యం అనునవి దీనిపేరులు. ఇది శీతవీర్యవిశిష్ట మైనది. వగరు, చేదు, కారము, పులుపు, తీపియు నీయైదురసములును దీనియందు గలదు. వృద్ధులములలో నొక్కలవలనము మాత్రమే దీనియందు లేదు. పంచరసాత్మకమై యమృతప్రాసమైన యీ ఫలము త్రచుఫలబని కొనియాడబడుచున్నది. పదార్థబాహుళ్యమునందెడి రసములన్నియు దీనియందు నిండికృత్మయందుండుటచే దీనికీయు త్రమత్వము సంప్రాప్తమైతి. సప్తధాతుసముదాయాత్మకమైన శరీరమునకు పదార్థములయందుండుడి రసములే ప్రధానపాకము లగుటచేతను, ఇందుమించుగ కామలసిన రసముదాయమంతయును నీఫలమునందే యుండుటచేతను దీనిని సేవించిన శరీరమున ధాతుసంబంధముగ నేక్షణత కలిగినను నిరర్థింపబడు చున్నది. చ్యవనదు, సర్వాంగములను కుష్మింప, శల్యమూత్రావశిష్టమై కుండెడు శుశుయును, నశస్త్రిజీవత లనుగ్రహించి యీ యామలకయోగంబును యామహర్నికొసంగిరి. దానిని సేవించి చ్యవనదు మహాబలరూప సంపన్నుండై చిరకాలము జీవించెను. అప్పటినుండియు నాయామలకయోగము చ్యవనప్రాశ్న మనుపేరుతో వ్యవహరింపబడుచున్నది. మరియు మన శరీరములయందుండుడి వాతపిత్తశ్లేష్మములనెడి త్రిదోషములకు రసములే ముఖ్యధారములు. అమలకమునందుండుడి యైదురసములును త్రిదోషహరములై యెప్పుడు చున్నవి. ఎట్లున పులుపులన వాతమును మధురరస శీతవీర్యములవలన పైశ్యమును, వగరుచేదులవలన కఫమును శమించుచున్నవి. కనుకనే దీనికి త్రిదోషశమనీ యనుగుణ ప్రకాశక సంజ్ఞ కలదు. ప్రసిద్ధిజెందిన యమృతామలకతైలమీ యుసిరికపండ్ల రసముచే తయారుచేయబడినది. మరియు చరకాచార్యులు రసాయన ద్రవ్యములలో నీయూసిరికపండును, ప్రధానద్రవ్యముగా దీసికొని యనేకయోగములను వ్రాసియున్నాడు. రసాయన మనగా, వయస్సాపనము, అయ్యుర్వృద్ధియు, మేధావృద్ధియు శోగాపహరణసమర్థము నగునపుడు రసాయనమని చెప్పబడుచున్నది. ఇట్టిరసాయనద్రవ్యములలో నుసిరికపండు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది. ఉసిరికపండ్లు కార్తికమాసము మొదలు వైశాఖమాసమువరకు దొరుకును. మాఘశుక్లమున మాసములలో నీపండ్లు విస్తారముగా లభించును. ఇందు వైశాఖములకు చాల ప్రశస్తియు. ఈఫలము వీర్యసమున సంపూర్ణవీర్యము కలిగియుండును. ఇవి యాంధ్రదేశమునం దంతటను దొరుకును. ఋతుసాత్మ్యమును బట్టి కార్తికమాసమున నుసిరికచెట్టు యు త్రమగుణములచే విరాజిల్లుచుండును. ఈమాసమున నొకదినమైన నుసిరికచెట్టుక్రింద భజించిన నాశోగ్యప్రథమని చెప్పబడియున్నది. కనుకనే యిప్పటికిని కార్తికమాసమున నచ్చుటచ్చుట వనసంతర్కణులు జరుగుచునే యున్నవి. తులసి వేపలవలె నుసిరికకూడ గృహవరణమున నుండవలెనది. దీనిని శరీరమునకు మంచిది. మరియు, నుసిరికపండ్లతో పచ్చడిపెట్టుదురు. ఇది ర. జెండ్లు నిలువయుండును. దీనిని పథ్యవస్తువుగా నుపయోగింతురు. దీనిని భోజనమున నిత్యముపయోగించుట మంచిది. దీని నుపయోగించువా రతిమాత్ర శోగము వాతబడదు. పచ్చడిలో పసుపుకూడ చేర్చుట మంచిది. మతియు, శ్లో. అమలకం మధురాలృకరంచ, దృష్టికరం బహుశుక్రకరంచ శీతకరం ముపవిత్రకరంచ, ధర్మహరం ప్రణమేహహరంచ, శోషహరం బహుదోషహరంచ మేహసముత్తహరంచ వరంచ కేశకరం ముఖశోహరంచ జీవితదీర్ఘకరంచవరంచ|| అను యాజ్ఞోకద్యయమునందు జెప్పబడిన గుణములు యథార్థములే కాని యతిశయోక్తులుకావు. ఇంతియేకాక యనేకదానిశోగము లుసిరికవలన నశించుచున్నయవి. వానిలో ముఖ్యోపయోగములగు కొన్నియోగముల సీక్రింద బోధింపవలెను.

(1) విసర్పజ్వలమునకు ఉసిరికపండ్ల రసములో, అవునే యికలిపి సేవించవలెను. మరియు, కడుపులో భారముగా నున్నచో తెల్లతెగడమార్గమును కలిపి సేవించవలయును. చి 10 ఆ, చరకము

(2) తెల్లకుము-ఉసిరికపండ్లను నీళ్లతోనూరి తెనెయు పంచదారయు కలిపి సేవించవలయును. మరియు, పండ్లరసమును గాని మార్గమునుగాని పంచదారయు లేనెయు జేర్చి సేవించవలయును. చి 30 ఆ చరకము.

(3) హెక్టిక్ ఉసిరికపండ్లరసములో విప్పలి మార్గమును లేనెయును కలిపి పుచ్చుకొనవలయును. చి 21-ఆ, చరకము.

(4) వాతరక్తము-ఉసిరికపండు రసములో పురాణపురమునజేర్చి పురము మిగులునటుల కాచి సేవించవలయును. చి 5 ఆ, ముశుతము.

(5) మూత్రదోషము-ఉసిరికపండ్లరసము రెండు బౌన్సులు లోనిపుచ్చుకొనిన మూత్రదోషములు పోవును. ఈరసము పాత్రికమునకు రుద్దిన మూత్రము బాగుగా నగును. మంట తగ్గును. చి 59 ఆ, ముశుతము.

(6) రక్తపిత్తము-ముక్కు-వెంటిని ప్రవాహముగా గాగు రక్తము, ఉసిరికపండ్లను నేతితో వేచి ముద్దగానూరి శిరస్సునకు పట్టువేసిన కట్టును. చక్రదత్త,

(7) యోనిదాహము-ఉసిరికరసములో పంచదార కలిపి సేవించిన యోనిమంట తగ్గును. యోనిచిత్త భాషప్రకాశక.

(8) వాతవాంతి. ఉసిరికపండ్లరసముతో మంచింధము ఉసిరికపండ్లతో యుగిపిసి కొంచెము తేనెకలిపి సేవించవలెను. చి 18 ఆ, చరక.

(9) శరీరతమనకు- ఉసిరికపండ్లు నేతితో ముద్దగా నూటి నలుకునకు పట్టించవలయును. చి 42 ఆ, హాతపంహిత,

(10) సరక్తము-తక్కుప్రము- ఉసిరికరసములో చెఱుకు రసమును లేనెయు కలిపి సేవించిన రక్తములో మాడిన మూత్ర కృచ్ఛము నివర్తించును. వంగవన.

ఆయుర్వేదభూషణ పండిత, వి. వాసుదేవశాస్త్రి కాకినాడ. ఏ. యమ్. ఏ. సి.

జాతక ఫలములు

ఇదివరకొక తాతక దైవజ్ఞ శిరోషణులకు వ్రాసిగాని మాఖస్తా చాచిగాని మీ జాతకములు వ్రాయించి యందుకు. స్వల్పసాక్ష్యముల తక్కు చేతక మాకు ఒకసారి వ్రాసిన మానవ్యము మీకే తెలియును. తనమాత్రమే యొక్క జాతకమును పుట్టి తేదీ, జననకాల ఘడియలు (తే) గంటలుగాని యిదిలే వారు మాకు ఉత్తము వ్రాయుకాలము నున్న పంపించి జాతకనిరూపము, స్వభావము, నష్టము, సంరావము, కళత్రము, భాగ్యము, ఉద్యోగము, లాభము మొదలగు 25 అంశములు కచ్చితముగగా వ్రాయుటకు రు 1-4-0 ను సెలవబారిగా 100 ర ఫలములు రు 10-0 ను సలహార జాతకములు రు 6-0-0 అగున. ముందు రు 2-0-0 అధ్యన, 100వలె, కావలసినవారికి పి. పి. గా బంపెదము.

శ్రీశంకరజ్యోతిషనిలయం, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

మా ఆజీర్ణనివారిణి

పులితేపును, అజ్జియు మొదలగు నవి కొద్దికాలమునుండియు, లేక బహుకాలమునుండియు పున్నప్పటికిని, బాధతోకూడ నున్నప్పటికిని లేపుక తుదురును. మంచిజ్వర శక్తిని, ఆకలిని కలిగించును. పిత్తము, మలబద్ధకము మున్నగువాటిని రూపుమాపును. బేషధమును సేవించుటకు మిక్కిలి రుచిగా నుండును. ఆజీర్ణవ్యాధిగలవారు ప్రతి యొక్కరు దీనిని వాడుట మంచిదని అనేకవైద్యులు ఫలహానిచ్చియున్నారు. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 3/- కావలసినవారు ఈదిగు విలాసమును ఆర్డరులు పంపవలెయును.

శ్రీ కృష్ణ బదర్, 3361 తలపెట్టె నెం. 166. 323, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

రహస్యవిప్లవము. అదృశ్యమగు డిటెక్టివ్సవల ఆంధ్రదేశమున నిట్టినవల యిదివరకు వెలువడలేదు. ప్రసిద్ధిచిత్రపట శోభితము. క్యాలికోబైండు. 2746 పుటలు. నెల రు 1-8-0. ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము. కాకినాడ.

అమృతాంజనము

అన్ని నొవలకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపులో దొరకును

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి. మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

బలహీనము, వకముల బలహీనము

రక్త హాని

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

పిరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణపడినది, 30,000 వైద్యులు విశ్వకొనియున్న వాడు. డిస్పెన్సరీ, పారిశ్రామిక మోడర్నిటీ, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

ఒక నారిమారు ఆర్డరునిచ్చి మా నాణ్యమును తెలుసుకొన కోరదము

స్త్రీలు కంఠము నందు ధరించు

చెయిను అడ్డిగె

6 ను-13 ను వరకు చేయవచ్చును. మజూరి చేదారం సహా

రూ. 10-15 వరకు గలదు.

ఇ మి టే వన్ పతకములు ధర రూ. 30-50 వరకు గలదు.

(4) 172, పుట్టుగల అందమైన క్యాటలాగు ధర రూ. 1-0-0.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజడిని
వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. దాకర భాగ్యం, ఖేలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. వై. ఇన్ స్టిట్యూటు ఆఫ్ సైన్స్ యూనైటెడ్ కేట్సు ఆఫ్ ఆమెరికా వి. ఎల్. ఆఫ్ ది కాలిఫోర్నియా ఇన్ స్టిట్యూటు లండన్, కన్ స్ట్రక్షన్ ఇంజనీరు, ఎగ్జిక్యూటివ్ 20. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలకు ఉపయోగించిన దానిలో క్యాస్టర్ ఓయిలను క్యూరేషను, అక్షరము, ముద్రాధకము ప్రకటన నొప్పి, కడుపునొప్పి, జ్వరములు, పిల్లలయిబ్బము మొదలగునవి గుణపైసవి.

(2) మ. వి. ఎన్. అమృత గావు, సీనియరు డర్మన, కాలిఫోర్నియా విశ్వవిద్యాలయం, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు. మీ చేత యూరప్ యేబడును లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేవ ఉపయోగించియున్నాడు. మిక్కిలి గుణముగలవని

(3) మ. కే. కే. విక్టోరియా కమిటీ ఆఫ్ ఇన్వెస్టిగేషన్, 2-41 వీధి బొంబాయి, రంగూను, బర్మా, మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలు, నాకను, నాకద్దకు వచ్చుచున్న రోగులకును సుఖార్థమైన

(4) మ. లాల్ సింగు, మీ థే, 4వ అవీర్ణులు నగ్గను సిరోహి, రాజపుటానా. కృత్రి నిర్మించి. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను సేవ ఉపయోగించుచున్నాడు. చాల గుణముగానున్నది. కమిషన్ 12 వీసాలను పంపుడు. బుడ్డి 18 ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పోస్టాజుకు వేరు.

సాక్ష్యపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

అందరును వాడతగిన

మామదనమంజరి టానిక్ మాత్రలు

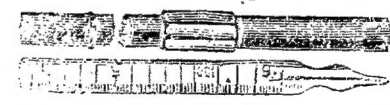
పిటినివాడుటలే ఆయాస్సు, అందము, ఆరోగ్యము, గుణములను వృద్ధిచేయును, అన్ని రకముల వ్యాధులకు ఎట్టి స్థితిలో నైనను మంచిగుణము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 1 వైద్యవిద్య కావలసినవారు (వాసిన ఉచితముగా పంపించును.

రాజవైద్య నారాయణజీ శేషవజ్జ

27 చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

“ఎమెటా” పరికరము
బడిపిల్లలకు చాల ఉపయోగకరము.
గ్రంథ పడిన వకులనే కనుల దుర్బలత నివృత్తయ్య.
విశ్రాంతి ఈ దిశవ విలాసమునకు వ్రాయుడు.
2
Messrs. T. H. Khanna
22, Linga Chetty Street, Madras

ధర్మామెటరు

ఇంగ్లీషు యూనిట్లలో వాని ఆయుర్వేద వైద్యుల వద్దను కరీమయ్యక్క కిలోవట్టితిని క్యూరేషనులు తెలిసికొనుటకు ప్రతి మనవ్యునికర్థము వుండకగినది. ఇవి మేము జర్మనీలో రియూరేషన్ ది రిప్పొరటుచే స్వల్ప వైశే అయ్యుచుంటిమి, ధర్మామెటరు 1 కి ఖరీదు రూ. 2-0-0 వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. ఎం. రాంజీదాసు, 82 చీనాబజారు, మదరాసు.

వెండికి బంగారు
బహుమానము
లాటరీ లేకున్న అదృష్టమునకు మార్గము లేదు
మోసము లేదు
వదైన రాకపోవులేదు
వగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది
ఒక రూపాయను ఖచ్చితముగా 82 ఆకంకినిగకా మార్గమున కొనుగడు. బలహీనము, అక్షిణము, ముసల కారి గుణములను వ్యాధులన్నియు మూలముచేల్చే పోవును. దానిని సేవయోగించువారు “వానియొక్క విశేష బంగారము” అను మాసముని తెలుపుచున్నాడు. పూర్తి కాటలాగునకు వ్రాయుడు. ఆలంక నిగ్రహ బేషధశాల, 28 బ్రాడ్వే మదరాసు.